

# Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo  
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Nasega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

**Vsebina:** Veliki dan. — Kandidatje. — Vstajenje malih slovanskih narodov. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Na pot! Razno. — Kritično pismo. — Mrtva sezona. — Raznoterosti. — Gospodarstvo. — Socijalno gibanje. Podlistek: Še nenatisnjen sonet in kitica Dragotina Ketteja. — Ciganova Velikanoč. — Pirhi. — Velikonočni zvonovi. — Greti. — Preseljevanje duš.

## Veliki dan.

Vstajenje po zimskem spanju, vstajenje iz ledenih sanj, novo življenje in prerojenje! Narava se je predramila in vstaja, gora in polje in njiva se pripravljata, da sprejme vase novih semen, da se oplodi in zacvete, da raste in da prinese zrelih sadov. Solnce se razžarja, vedno višje se vozi po nebeški cesti, bolj vroči in goreči so njegovi zlati poljubi, ki jih daje zemlji in življenju.

To je Velikanoč, to je v naravi čas vstajenja. Mi ga slavimo, ta veličastni simbol ljudskega prerojenja, in čakamo velikega dneva.

Slovenski narod se pripravljata na svoje vstajenje že stoletja, a težke in moreče so sanje njegovih oči, ledeno je spanje njegovega srca. Leto za letom gre v deželo, in vesna za vesno nam pomlaja naravo, in slednjič se drami in prebujata tudi on. Veliko je solnce, in velike morajo biti ideje, zlate in upanja polne, da zanetijo in razžare v njem plamen novega življenja. Velike ideje! Ali bo ideja novega ljudskega zastopstva, ki je že postala meso, dosti mogočna, da pokliče k vstajenju naš narod, da mu poda politično moč in krepost, da se bo razvijal in rasel, zorel in dozorel do blagostanja, slave in sreče?

## Še nenatisnjen sonet in kitica Dragotina Ketteja.

Zapustil sem ljubljansko belo mesto,  
zapustil v njem sem ljubico nezvesto,  
obupan se opil in v svitli noči  
po cesti stopal sem odmevajoči.

Sijala luna je na belo cesto  
nad Šmarjem. Tam pred Neba nevesto  
sem padel: „O, Marija, zdihujoči,  
trpeči duši daj, o daj pomoči!“

In čudo — srce je mirno kot prej,  
in komaj pridem v Šmarje, glej, glej,  
k dekletom živim, v krčmo kamenito.

Dá prva vinca mi z domačih mej,  
in druga putko dá z mastjo polito,  
poljubček tretja z dolgo črno kito!

\*

Poljubček eden — lica zarudé,  
poljubčka dva — že lica zagoré,  
poljubčki trije — lica zaplamté,  
plamenčki v moje švigajo srce.

Volilna reforma, to je letos naše Velikonočno solnce, ki ima oploditi naše javno življenje, vzbuditi v njem kali srečnejše prihodnosti, da požene in zacvete v njem vse, kar je dobrega in zdravega. Volilna reforma je potrkala na duri našega ljudstva, prinesla mu je moč in pravico, ne vso, ali vsaj nekaj.

In zdaj, ko se je to zgodilo, kako bo slovenski narod rabil to svojo moč, ki si jo je pridobil, kako bo upravljal darove nove ideje? Dala mu je v roke orožje, in to orožje je dvo- rezno. Vodi k sreči in vodi k pogubi.

Daleč mu sije prihodnost, in mnogo je potov do cilja, dosti ima narod voditeljev, žal da so med njimi tudi krivi proroki, ki iščejo samo lastne koristi in slave. Slovenski narod je na razpotju, zakaj prišli so odločilni časi, nova doba je tukaj, in ta zahteva velikih ljudi, velikih v požrtvovalnosti in značaju.

Narod, bodi svoj! Preglej in premotri one, ki prihajajo k tebi, razkolji jim dušo in srce, da spoznaš svoje prijatelje in neprijatelje. Težki so časi, in oprezen mora biti, kdor noče, da ga pogazi kolo življenja.

Stopamo v novo dobo, prebrali smo programe in stranke, in socijalizem je znak sedanjega časa. Življenske eneržije naj nam ulije novo solnce, zakaj od idealne Velike noči se nam blešči v daljavi socijalni Veliki dan!

Kako je v naravi živo delo in gibanje in presnavljanje, iz zemlje kipe sokovi in bujna rast klije iz tal, cvetje krasi ledine, zakaj velika je moč božjega solca, in velika je moč nove ideje.

Pridi! pridi, Veliki dan!

## Ciganova Velikanoč.

Ivan Svetel.

Komaj, komaj se je stajal sneg po polju in gričih, po dolinah in senčnih zatiščih je še ležal v črnelih gručah, in pota so bila mokra in blatna. A sijalo je solnce, mehko in gorko, in božalo je blede lica in grelo okorele hrbe in smejalo se je po cvetlicah, solnčna sapa je zvonila z zvončki, z velikonočnicami so se ljubile čebele, na trobentice so piskali otroci.

Bila je pomlad, iz zemlje je sililo življenje in gnalo v drevesa sokove, povsod duh po solneu in Velikinoči in vstajenju.

Oj, kako je tekel skozi vas mladi cigan! Kot oglje črnih las, opečenih in žarečih lic, je bežal mimo hiš in le naprej proti gozdu! Velik pes je drvil za njim in lajal mlademu begunu pod pete, in na pragu vsake hiše so stali kmetje in so dejali:

„Ali boš bežal, cigan, kje imaš pa našo slanino!“

„Vite ga, tako majhen, pa — ali mi ni ukradel pleče iz dimnika!“

„Uj — ga! Pehar suhih brušk nam je zmanjkalo! In res so že cigani v vasi!“

In mladi cigan je bežal med vrta, in ko je dospel na breg nad vasjo, je padel upehan in zasopel na zemljo.

## Kandidatje.

Človeštvo je ogromen stroj, a vsak poseben narod, celo vsak človek je vijak ali njegov del. Ako vsakdo vrši svojo nalogo, ako je vsak človek na svojem mestu, stroj napreduje, drugače zaostaja radi obrabljenosti, pokvarjenosti. — Razne bolesi človeške družbe, kot anarhija, nihilizem, se morejo primerjati z bolestmi pedincev, ki jih je treba zdraviti. Teorija o vzrokih zločinov nas uči, da je njihov vzrok človeška družba in družabni red, in zato skuša človeštvo in države, videč svojo krivdo, temu zlu odpomoči.

In tako napredujejo socijalna vprašanja in stopajo na svetovno pozornico. Društvo, gledalci — ploskajo ali sikajo, in so vzrok, da drama napreduje. Oni povzročijo, da oligarhija pada, da odstopi mesto avtokraciji, a pozneje revoluciji, a za njo republiko. — Na drugem bojišču se vodijo finančni boji, Darwinova teorija „borba za obstanek“ sili na površje. S tega gledališča presojati parlamente sedanosti, vidimo, da ne odgovarjajo niti duhu časa, niti družabnim razmeram.

Vsaka dežela, vsak kraj voli svojega poslanca, mandati so lokalizirani, narodi razdeljeni, zato more poslati vsak relativno svoje najboljše ljudi, a v razmerju z drugimi narodi pa tudi nedorasle, manjvredne sile na državno tribuno. Država pa, ta veliki stroj, mora korakati napram drugim državam vsaj enako hitro po poti napredka. Nesposobnejši morajo zaostati. Ako smo še mi vzrok tega nazadovanja, slabo nam, ali so še drugi vzroki.

„Kaj sem jim storil?“ je pomislil, in jeza ga je spreletela in stisnil je suho roko ter z drobno pestjo zapretel proti vasi. Ali takoj se je ustrašil belih hiš spodaj, stisnil se je še bolj k zemlji in po vseh štirih taval proti grmovju. Skril se je in gledal, ali pride kdo za njim.

Misli so se mu motale po glavi, in strah se mu ni polegel.

Dopoldne so ujeli žandarji njegovo družbo, staro ciganko in dva dolga, kosmata cigana, Honza in Bepa. Vzeli so jih s seboj in uklenili, ker so se skušali izmuzniti in je stara ciganka hotela skozi okno v kmečki hiši. Vtahnila je glavo v železno okrižje, in potem ni mogla ne naprej ne nazaj. Sam je ušel in se skril pod skednjem sredi vasi, za kupom suhih butar, in tam je ždel, dokler ni vse potihnilo po vasi. Ko se je pa prikazal, so zopet zagnali kmetje krik in psa so naščuvali za njim.

In to se mu ni zdelo prav, ker mladi cigan se ni čutil krivega. Zakaj so kmetje nanj hudi, ali jim je kaj naredil? Ali se zato jeze, ker je včeraj ukradel nekje pleče iz dimnika? Saj ni on kriv, stara ciganka ga je tja poslala in s palico mu je zažugala, da ga nabije do krvi, ako ne prinese mesa. In lani so mu cigani iztahnili levo oko, da je potem beračil pri romarski cerkvi, in roko so mu zlomili, da ni bila za rabo. In zmirom so režali vanj in kot psi so mu kazali zobe.



Njena država nima tako razvitega narodnostnega vprašanja kot Avstrija, ker sestoji iz toliko raznih narodov s tako diametralno nasprotnimi tendencami. Zato ni države, a skoro niti primere, kjer bi se zgodilo več krivic na škodo slabemu kakor pri nas. Oligarhiji Nemcev se izvijajo potlačena, slovanska plemena, delavski sloji naskakujejo kapital, in plod te borbe je nova volilna reforma. Krivično je prikrojena, a vkljub temu, politična moč slovenskega naroda je znatno narasla.

Vkljub temu pa Slovenci ostanemo še vedno lahko v očeh vlade inferijoren, manjvreden narod, ako bo majhna in neznatna umska moč naših poslancev. Majhni ljudje, majhni značaji, in slovenski narod bodo sodili po njegovih poslanceh in ga cenili na tehtnici političnega razuma. Kamor se ozremo po deželi, vidimo vstajati kandidate kot gobice po dežju, in večinoma so to ljudje niti srednje kakovosti in izobrazbe. Slovenski narod bo zastopan po političnih mutcih, narodnih slepcih, socijalnih hromcih. Ljudje, ki ne znajo pomagati sebi, naj pomagajo vsemu narodu? V resnici, zastopniki ljudske volje niso zastopniki narodnega dostojanstva, ker ta ljudska volja je laž.

Ako je resnična beseda, da narod sam sebi vlada in si sam sebi kroji svojo bodočnost, kakršno zasluži, potem moramo obupati nad tem narodom. In le eno nas tolaži, da je bil narod zaslepljen od ljudskih priganjačev, demagogov. Ta narod, ki se še ni mogel odtresti od tujega jarma, ni videl, ni spregledal črne nakane svojih krivih prorokov in učiteljev.

A narod bo vstal in spoznal samega sebe in svoje prijatelje. In si bo sam krojil pravdo.

## Vstajenje malih slovanskih narodov.

Ko so nekateri slovanski vladarji vsprejeli krščanstvo in hoteli v cerkvi vvesti jezik svojega ljudstva, so s tem pokazali dvojno lastnost nacijonalizma: njegovo kulturnost in njegov demokratizem. Cirilu in Metodu je bilo samo na tem ležeče, da narod njun nauk popolnoma razume in da se ga potem prostovoljno poprime. In sama, ne sluteča, kaj delata, sta postavila tako narodni in demokratični princip svobode proti kozmopolitskemu načelu prisiljenosti, razvito, narodno osebnost, čeprav majhno, proti ogromni, s silo zvarjeni rimsko-latinski masi. Prosveta odspodaj, iz vrst samega ljudstva, je imela stopiti na mesto zunanje, samo formalne civilizacije, ki jo je prineslo tuje, ali odtujeno plemstvo.

Slovanski, cerkveni jezik se je po propadu Velike Moravske zatekel v Hrvaško in Bolgarsko ter se slednjič med Srbi in Rusi popol-

Mladi cigan je ležal znak in gledal za solncem. Šlo je že za gore, in zopet je bilo mraz, veter je vlekel in bril skozi grmovje. Vlekel je klobuk na glavo, ker ga je zeblo v noge in mu je bril hlad za srajco skozi raztrgane rokave. Svetle so mu bile oči in že se je spomnil nečesa.

Nazaj pojde v vas in se skrije pod skednjem, tam ni sape in ni tako mraz. Šel je, in ko je bil pri prvi hiši, je zaslišal psa za seboj, ki je jezno zalajal in se pognal za njim. Skočil je v tek in zopet bežal skozi vas in kmetje so prihajali na prag in mu očitali slanino in pleče in hruške.

„Viž ga, ali ni črn kot sam hudir“, je dejala stara baba. „Zato je pri nas povrgla krava.“

Na drugi strani vasi je stala cerkev, in v zvoniku so tisti čas zvonili avemariji. Cigan je planil v cerkev. Temno je že bilo notri, nekaj starih ženic je še molilo po klopeh, altariji so bili zagrnjeni, in le na enem je migljalo mnogo lučie, rdečih in zelenih in modrih. Sveče so gorele na visokih svečnikih.

Stopil je bliže k altarju in tedaj je videl, da leži pod altarjem mrtev človek, ali ne človek, samo lesen kip je. Soha je mrtvega moža, s trnjevo krono na glavi, s prebodenimi prsmi, in prebitimi rokami in nogami.

noma ukoreninil in razvil. In čeprav so nad malimi slovanskimi narodi besneli najhujši in najbesnejši viharji, niso popolnoma izbrisali te velike kulturne tradicije, in po francoski revoluciji je nastal tudi med malimi slovanskimi narodi pokret, ki ga E. Lavissee, urednik francoskega mesečnika „La Revue de Paris“ tako označuje: „Slovanski narodi so začutili v sebi poprej narodno dušo, nego so začeli zahtevati svoje pravo na življenje. Pesni njihovih starih pesnikov, pripovedovanje njihovih zgodovinarjev in tradicij o pradavni prošlosti jim je odkrilo, kaj so bili, kaj so in kaj morejo biti, ter se je zgodila nezaslišana stvar na tem svetu: Njihovi rodoljubni pisci, jezikoslovci in zgodovinarji se smatrajo lahko za utemeljitelje držav.“

„Tvoj brat Lazar ni umrl, temveč samo spi.“ Ta uvod v največji Jezusov čudež bi lahko prenesli in na vsako slovansko šolo napisali: Slovanski narodi niso umrli, temveč so samo spali. Vzbudili so se in vstali kljub vsem zaprekam in ogromnim težam, ki so ležale na prsih slovanskega narodnega telesa, kot je rekel oče češkega naroda, Rieger, napram avstrijskemu ministru, grofu Taaffeju: Kar imamo, si nismo pridobili samo brez vlade, temveč zoper njo.

In v tem leži vsa veličina in vsa moč malih slovanskih narodov, ki niso otroci večstoletne državne politike, niti ljubljenci katere-sibodi diplomacije, niti plod medsebojnih bojev starih držav in velikih narodov.

Najpopolneje in najbolj vsestranski so se preporodili Čehi in Bolgari, torej vprav ona dva slovanska naroda, od katerih se je na prvega navalila vsa nemška kultura, a zadnji je moral do dna izpiti vrč turških nasilstev in carigrajskega bizantinizma. Čehi so mislili že sami, da niso več živi.

In za Bolgare se je zdelo, da jih več ni. Še koncem osemnajstega in v začetku devetnajstega stoletja so v Evropi splošno mislili, da prebivajo med reko Dunaj in Egejskim morjem sami Grki in Turki. Slavisti prve vrste, kot Kopitar, Dobrovský, nimajo niti pojma o bolgarskem jeziku, in Šafařík priznava v svoji „Zgodovini slovanskih književnosti,“ tiskani v Budimu, l. 1826, da ni nikoli imel v rokah bolgarske knjige, in sodi, da bi moglo biti Bolgarov vsega okrog 600.000, torej desetkart manj, kakor jih je dandanes, a vsekakor petkrat manj, kakor jih je bilo tedaj. Pa tudi Rusi, ko so l. 1828 začeli prvo balkansko vojno, so se nemalo začudili, ko so na današnjem Bolgarskem zaslišali jezik, zelo podoben staremu slovanskemu jeziku.

Čehi in Bolgari so padli zato tako nizko, ker se je vsak Čeh, ki je znal nemški, smatral Nemcem, a vsak Bolgar, ki je govoril grški,

In zelo se mu je zasmilil leseni mož. Pokleknil je pred altarjem in gledal okoli sebe. Take lepote še ni videl. Vse razsvetljeno in v cvetju, in lep duh plava povsod okoli.

Iz cerkve so odšle zadnje ženice, in cigan je ostal sam pri grobu. Pogledal je še enkrat po klopeh, potem se je sklonil in zlezal v grob, k mrtvemu Bogu. Objel ga je okoli vratu in zaspal.

\* \* \*

Cerkovnik Grebenar se je tisti večer zamudil v krčmi. Popoldne so pokopali bogato Blažeško, ki je zapustila za cerkve veliko denarja. Župnik je bil zato zelo dobre volje in je dal za vino. Ko se je cerkovnik vračal že pozno zvečer domov, se je spomnil, da je pozabil ugasniti luči pri božjem grobu. Šel je bližje, ali glej! vsa cerkev je grozno razsvetljena. Stopi notri in vidi, da gori altar z božjim grobom.

Skoči tja in zagleda očrnelo deško postavo, ki leži poleg Jezusa v grobu, in pri nogah leži prevrnjen svečnik in preproge gore in leseni stražniki.

In tako je mladi cigan zgorel objemaje Jezusa v grobu.

Grkom. Čehom je pri njihovem vstajenju največ pomagalo to, ker so tisti čas Nemci v Slovanstvu videli najoriginalnejši životvorni element bodočnosti. Vrhu tega je češka inteligenca, vrnivša se k svojemu narodu, ne samo nemški jezik govorila, temveč si usvojila tudi ves gospodarski in kulturni napredek, ki so ga donesli v severno Nemčijo francoski Hugonoti. Za slavistom Dobrovským, za pisateljem prvega češkega besednjaka Jungmannom, ki je hotel s tem postaviti spomenik že zdavnaj umrlemu narodu za pesnikom Kollárjem in največjim slovanskim publicistom, Havlíčkom, za Palackim je prišel Rieger, pravi preporoditelj češkega naroda. — Važno je, da je bil Rieger v najboljših odnosih s češkim napolnemškim visokim plemstvom ter z rimsko duhovščino, a se ni odrekel niti ene demokratične in napredne misli.

Bolgarom je največ pomagal njihov ugoden položaj pred vrati Carigrada in tako daleč od Rima, Nemčije in Avstrije, da pri njih ni mogel trajno prevladati tujinski vpliv. Vstajenje Bolgarov so izvedli Rusi, a težko da bi bili danes Bolgari narod, a še težje država, da niso imeli svoje cerkve. Zgodovina bolgarske samostalne cerkve je vsekakor najpoučnejši vzgled za vse Slovane, kako se narodno življenje ne more razvijati samo na eni strani, a da bi zaostalo na drugih straneh.

S stališča slovanskega kulturnega preporoda Srbi splošno malo prihajajo v dotiko s to dobo. Vuk Karadžič je izvedel skoro ves preobrat v srbskem književnem jeziku in srbskem pravopisu, ali to je preobrat samo po obliki, ker v njegovem delu ni bilo novih idej.

V Hrvaški se je inteligenca zavzela za narodni jezik, imela je v nemški in italijanski kulturi, pak v živem in delavnem magjarskem patriotizmu silne vzglede, a v slovanski vzajemnosti nerazrušljiv temelj za svoje delo. Nato so še Ilirci srečno posegli za dalmatinsko in dubrovniško literaturo, ki ni dvignila samo hrvaške narodne zavesti, temveč odprla obzorje na Slovanstvo in stari kulturni svet.

Slovenci smo menda najbolj in najdalje ostali zvesti slovanski romantični vzajemnosti, zanašaje se v nedelavnosti in medsebojnih strankarskih razporih, da bo lepega dne slovanski gorostas raztrgal naše okove in poteptal v prah vse sovražnike. Vendar se v novejšem času Slovenci dannadan gospodarski krepimo in rastemo tudi politično.

Slabši od nas so Slovaki pod magjarsko vlado. Jemljejo jim šole, plenijo kulturne zavođe, rodoljube globijo in zapirajo.

Od vseh malih slovanskih narodov so se popolnoma prerodili samo Čehi in Bolgari, ter sta Zlata Praga in Sofija danes dva najjačja kulturna, gospodarska in politična slovanska

## Pirhi.

Roman Romanov.

Velika noč, velika noč  
po polju rože trosi —  
in kdor je priden, njemu v dar  
rdeče pirhe nosi.

In kdor je priden kakor jaz,  
dobi dva pirha živa,  
dobi poredne ljubice  
lica nagajiva — — —

## Velikonočni zvonovi.

Mile Savlič.

Gospodična, ki je stala sredi polja in čakala, je bila lepa in mlada. Njeni temni, na čelu prijazno zaokroženi lasje so se svetili v žarkih tistega spomladanskega solnca, ki se je smejalo z neba kakor razigrano dete, božalo s svojo mehko svetlobo in se nagibalo komaj opazno proti zapadu. Na desno in levo se je širilo še golo polje, po poti je sililo iz zemlje prvo zelenje, ob obeh straneh je že cvetela tuintam drobna spomladanska cvetka.

Nedaleč spredaj je stalo samotno izprehajališče in tam, kjer se je okrenil drevored v ostrem kotu na levo, se je pojavil nenadoma mlad in visok fant. Zelo se je razveselil de-



središča izven Rusije. Srbi so se doslej več osvobodili kot preporodili, Hrvati so se rešili od narodne in politične smrti, a Slovencem in Slovakom, da ne spominjam Lužičkih Srbov, je to komaj in samo v nekoliko vspelo. Ni še minul veliki petek.

## Politični pregled.

**Novi vojni zakon.** Z Dunaja poročajo, da pripravljajo v vojnem ministrstvu nov vojni zakon, ki bo osnovan na dveletni vojaški službi. Zato bo treba 35.000 vojakov več na leto in večji strošek 120 milijonov kron na leto.

**V srbski skupščini** so dan za dnevom na vrsti strastni strankarski boji, ki onemogočujejo mirno, plodno in nepretrgano delo postavodajalnega zbora. Radi vprašanj, ki bi se lahko in brez hrupa rešila, nastajajo v narodni skupščini težki razpori, vsled katerih trpi Srbija občutljivo škodo. Proračun za tekoče leto, nele da še ni vsprejet, še na vrsto ni prišel. Mesto da bi poslanci razpravljali o njem, so reševali družinska vprašanja med starimi in mladimi radikaleci. Mladi radikaleci se pritožujejo na postopanje vlade in njenih pristašev, a stari radikaleci in vlada, ki je izšla iz njihove sredine, dokazuje, da te trditve ne odgovarjajo resnici. Mladi radikaleci pretiravajo v svojih tožbah, a stari zopet v naprej odbijajo te pritožbe kot neosnovane, a pravica je po sredi. Pa znana jugoslovanska otročja trmoglavost ni pripuščala ni enim, ni drugim, da se pomirijo, temveč so trdoglavo stali na svojih nasprotnih stališčih. Sedaj pride na dnevni red proračun, pa tudi proračunska debata se bo raztegnila in se razvila strastna kritika, na katero bodo sledili strastni odgovori.

**Nova vlada na Bolgarskem.** Po smrti ministrskega predsednika, Petkova, je ostala bolgarska vlada brez glave. Zdaj je na to mesto prišel predsednik državnega zbora Gudev, pristaš pokojnega Petkova. — Ž njim so ostali Stambulovisti na krmilu, kar je slabo za deželo, in kar postane lahko usodno za kneza Ferdinanda. Vsa Bolgarska se dviga proti sedanjemu načinu vlade, vse je nezadovoljno s protislovanskim režimom, kar se že kaže s tem, da padajo ministrske glave. Z umorom ministra Petkova je bila podana knezu prilika, da pokliče na upravo nevtralen kabinet, ki bi brez nasilja izpeljal nove volitve in dal narodu priliko, da izrazi svobodno svojo voljo. S tem bi prenehali večni nemiri, ki ovirajo mlado Bolgarsko v normalnem razvoju.

**Kmečki nemiri na Rumunskem.** Rumunski kmet je velik siromak, ki ga izrabljajo bogati veleposestniki in židovski skopuhi. Kjer

kletov obraz, hitela mu je nasproti in gledala proti njemu z veselim in hrepenenja polnim smehljajem. In ko je stala tik njega, se ga je oklenila z obema rokama, svojo lepo glavo je položila na njegove prsi in dihala tako, kakor dihajo ljudje, ki imajo za sabo silno težek, a srečno prestan dogodek.

„Ti“, — ji je rekel lepi plavolasi fant — „kako sem mislil vedno nate v tujini! Kakor je sicer revno to moje življenje, je mahoma silno svetlo, kadar si ti pri meni.“

Sedla sta na samotno klop in sta gledala tja po široki dolini, ki se je širila do mesta in ga oklepala od vseh strani. — Spomladansko solnce se je smejalo nad njo, zlati križi visokih zvonikov so se svetili v njem, nekako svečano so kazali tisti dan v višavo, tja gor nekam, kjer se je pričevalo nebo polagoma bolj in bolj žareti.

„Tako grenko je življenje“ — je reklo dekle — „tako težko je biti pošten, ko je svet tako podel!“

Tesneje se je stisnila k njemu in zvesteje in ljubeznejše je pogledala v njegove modre oči. —

Preko zraka je zaplalo, zganilo se je v njem močno in nenadoma in po dalji in po bližini so se razvili veseli glasovi mogočnih zvonov. Kakor nevidni silni valovi so plali od desne na levo, od leve na desno, na vse strani

je doma siromaštvo, tam je vsako demagoško gibanje vspešno, ker je siromak pripravljen storiti vse, da si izboljša svoj položaj. Rumunski kmet je popolnoma neuk, pa je lahko razumeti resne kmečke nemire, ki so razburili vso Rumunsko. Kmetje so v velikih četah vdrli v mesta, plenili hiše in rušili trgovine. Vojska je streljala, bili so ranjenci in mrtveci, ali nemiri trajajo še vedno, in vlada je morala poklicati rezervo pod orožje, ker redna vojska ne more udušiti nemirov. Židje beže preko meje, ker se boje ljudske sodbe.

## Rusija.

**Pobjedonoscev je umrl.** Eden najmočnejših stebrov ruskega samodržtva, dolgoletni prokurator sv. sinoda, Pobjedonoscev, ki je pod carjem Aleksandrom III. in pod sedanjim carjem igral eno najuplívnejših ulog v ruski državi, je dne 23. marca umrl. Zavzemal je v zadnjih treh desetletjih odločilno stališče za usodo Rusije, zakaj brez njegove pritrditve ni bil izdan ves ta čas noben zakon in nobena politična ali socialna odredba. L. 1880. je bil imenovan višim prokuratorjem sv. sinoda in kmalu potem mu je bilo poverjeno višje vodstvo notranje ruske politike. Bil je zastopnik reakcionarstva, nazadnjaštva, ki je podpiral ruski carizem, trinoštvo, ter pobijal z nasiljem vse svobodoumnejše odredbe. Bil je sovražnik vseh modernih idej, zaklet neprijatelj ustavi svojega naroda, ki ga je skušal obdržati pod krutim jarmom carske samovolje. Ob njegovi smrti raja veselja mlada Rusija.

**Politični atentati.** V desetih mesecih leta 1905 je bilo v Rusiji po političnih atentatih vsega skupaj 948 oseb umorjenih in ranjenih. L. 1906 je to število naraslo na 4262 oseb, od teh je bilo 1447 na mestu ubitih, težko 2040 in lahko ranjenih 272 oseb. O ostalih ni natančnih poročil. Od ubitih in ranjenih je bilo med drugimi 52 ministrov ali generalnih ali navadnih guvernerjev, 24 višjih policijskih častnikov, 268 srednjih policijskih častnikov, 404 mestni seržanti, 120 orožniških častnikov, 513 vojakov in kozakov, 55 duhovnikov, 109 tvorničarjev, 118 jih je bilo slučajno ubitih. Atentati so se zgodili: 928 na Poljskem, 384 na Kavkazu, 165 v baltijskih provincah, 39 na Finskem, 137 v Sibiriji, 311 v Peterburgu in Moskvi, 1100 v ostali Rusiji.

## Štajersko.

**Slovenci v štajerskem dež. zboru.** Slovenski poslanci so se pri vseh razpravah posluževali edino nemščine. Slovenci tvorimo na Štajerskem eno tretjino vsega prebivalstva. Na

so se pretakali kot bobneča voda in peli svojo jasno in veselo zvočno pesem.

„Velikonočni zvonovi so“ — je rekel fant in nenadno sladkootožno vznemirjenje se je razlilo po njegovi notranjosti.

„Dom imajo drugi, svoj dom“ — se je domislilo dekle v bolnosladki otožnosti.

„A mi imamo svojo srečo“ — je odgovoril fant in se oklenil nje roke. „In zadovoljnost imamo v srcih in vso to brezmejno pomlad, ki se širi zunaj nad holmi in dolinami.“

In razveselil se je in se je šalil.

„A nimamo pirhov“ — se je domislilo dekle.

„Tvoja lica sta pirha, lepa rdeča pirha, tvoje ustnice so pirhi, vroči, sladki, opojni pirhi...“

In iz dalje v daljo so se valili glasovi velikonočnih zvonov. Proti zapadu so šli, tja, kjer se je rdečilo bolj in bolj nebo, kjer se je potapljalo solnce za visokimi še sneženimi gorami in puščalo za sabo zlato in iskree morje svetlobe. In vsi, ki so jih čuli, so bili prepojeni z močjo davnih otročjih spominov. Misli na mladost so vstale vse tako silno prelestne, misli na tiho gorsko vas, kjer je minila nedolžna, bogate sreče polna mladost. Tako mlado je bilo v hipu sree, pirhe bi človek rad delal, rad bi vihtil v roki leseno ropotuljo, materi bi rad pomagal povi-

Kranjskem tvorijo Nemci samo 5 od sto deželnega prebivalstva, nemški deželni poslanci pa se poslužujejo v deželnem zboru kranjskem vedno in dosledno le nemščine, dasiravno so vsi zmožni slovenščine vsaj v isti meri, kakor naši poslanci nemščine.

**Zavednost štajerskih poslancev** — županov. Dne 21. t. m. je „Narodni list“ na deželnega poslanca Roškarja stavil javno vprašanje, zakaj uraduje kot župan slovenske občine Malna v Slov. Goricah nemško? — V torek je odgovoril na to „Slov. Gospodar“ z enakim vprašanjem na deželnega poslanca, Roša: „Ali je res, da vi kot poslanec slov. ljudstva ki, imate v prvi vrsti dolžnost čuvati in braniti pravice slovenskega naroda in jezika, v svoji občini, Trbovljah, uradujete nemško?“ — Velikansko! Narodna politika brez primere!

**Kandidatje „Slovenske kmečke zveze“** so: Franc Roškar, pos. v Št. Jurju v Slov. gor. in dež. poslanec v volilnem okraju Maribor levi breg Drave, Št. Lenart, gornja Radgona in Ljutomer. — Franc Pišek, posestnik in župan v Hotinji vasi v volilnem kraju Maribor desni breg Drave, Slovenska Bistrica in Kobjice. — Dr. A. Korošec, urednik v Mariboru v volilnem okraju Šmarje, Rogatec, Kozje. — Dr. Jož. Povalej, veleposestnik v Št. Jurju ob juž. žel. in finančni komisar v Mariboru v volilnem okraju Celje in Vransko. — Fr. Robič, dež. odbornik v Gradcu v vol. okraju Marnberg, Slovenjigradec, Šoštanj, in Gornjigrad. — Dr. Iv. Benkovič, odvetnik v Brežicah v vol. okr. Brežice, Ševnica in Laško. — Dr. M. Ploj, dvor. svetnik na Dunaju v vol. okr. Ptuj in Ormož.

**Umor v Studencih pri Mariboru.** K orožnikom v Studencih je priletela v petek, dne 22. t. m. posestnica Marija Mlinarič ter začela pripovedovati, da jo je delavec Anton Sloček, s katerim je živela v konkubinatu, zvalil v klet, kjer jo je napadel s sekuro in železom. Kričal je: „Sedaj je tvoja zadnja ura!“ Posrečilo se ji je ubraniti se napadalca ter zbežati v sosednjo hišo, od koder je šla k žandarmeriji. Dva orožnika in občinski sluga so šli z Marijo Mlinarič v hišo, kjer so našli Sločeka v kleti nezavestnega v svoji krvi ležati. Prenesli so ga v sobo, kjer so dognali, da je mrtev. Na mesto došla sodnijska komisija in zdravnika so našli na Sločeku dve strašni rani. V trebuhu je imel veliko rano, povzročeno z velikim nožem, glavo je pa imel preklano s sekuro. Mlinarič vztraja pri svoji prvi izjavi, čeravno sta zdravnika izjavila, da si Sloček ni mogel sam teh ran zadati. Klet so našli povsod s krvjo poškopljeno. V enem kotu v mlaki krvi velik kubinski nož, na drugi srani pa krvavo sekuro. Mlinarič, ki

jati potice, rad bi bil samo še enkrat, samo za en sam hip dete, ki začudeno poslušaja povest o velikonočnih zvonovih: Na veliki četrtek odpo-tujejo v Rim in na veliko soboto se vrnejo...

## Grefi.

Doživljaj tujca. — Spisal Milan Pugelj.

Bila je natararica v kavarni. Vitka je bila in visoka, njen beli blede obraz je bil nadahnen z rahlo rdečico, za rdečimi nekoliko sentimentalno zaokroženimi ustnicami so se svetili drobni srebrni zobje, oči so bile velike, čisto temnorjave in vedno nekoliko trudne in meglene, dolge in mehke kostanjeve lase so spletale njene drobne in vedno malo vlažne in hladne roke v nenavadno okusno frizuro. Včasih, ko se je zasmejala, se mi je zdelo, da je zazvonil tih srebrni zvon nekje v daljavi. Mehko in veselo obenem je zapel in krog srca je leglo velikonočno razpoloženje. Nikjer nevihte, nikjer žalosti, nikjer bolesti, samo z zvezdami posuto nebo molči v tihi višini, samo zeleni smrekov gozd stoji pod njim in se ne gane, samo tih sreča se širi po temnih dolinah kakor skrivnostna in opojna megla...

Kavarna je bila razdeljena v več predelov. V zadnjem, kjer so zakrivale stene črne tapete in je visela od stropa svetlozelena luč, sem čakal tuintam, da pride ona, pove nekaj lepega



je omožena, a živi ločeno od svojega moža, je doma v Kapeli pri Radencih. Doma se je seznanila z želarskim sinom Antonom Sloček. Ker pa ni mogla doma živeti z njim, šla sta v Studenec, kjer sta kupila majhno hišico. On je dobil delo pri tesarskem mojstru Ornigu, ona je imela majhno branjarijo. Ker je on vse zapil, bil je vedno prepirljiv v hiši, ki se je končal na tako strašen način. Mlinarič so zaprli in oddali v bolnišnico, ker ima lahke poškodbe na glavi. Preiskava bo že razsvetlila skrivnost tega umora.

**Požigalci in roparji.** Poročali smo, da so neznan roparji in tatovi v ptujski okolici napadli samotno kočjo viničarja Šišeka, Šišeka umorili, ga oropali, kočjo pa zažgali. Nedavno je neki mož vzdignil pri ptujski posojilnici na knjžico umorjenga Šišeka denar. Posredovanjem nekega Vuka, ki je moža opazoval, se je posrečilo prijeti Tomaža Korlana in njegovo ženo, ki sta že priznala umor, rop in požig.

## Koroško.

**Volilni shodi,** ki jih prireja po slovenskem volilnem okraju kandidat Grafenauer, se večinoma zelo dobro obnesejo, in je mnogo upanja, da bo izvoljen slovenski narodni kandidat. Tako je bilo v Selah nad Borovljami na shodu do 150 volilcev, na Kočuhu do 200, lepo obiskana sta bila shoda na Trati pri Glinjah in Podljubeljem.

**Podružnica nemškega planinskega društva v Celovcu** je imela dne 18. t. m. svoj letni redni občni zbor. Udov je štela v minulem društvenem letu 392. Podružnično delovanje je tajno, resno in obširno. Posebna pozornost naj se posveti Rožu in Karavankam. Planinske kočje se bodo stavile znanprej posebno po Karavankah. Slovenske planince čaka torej mnogo obrambnega dela, zato pa treba veliko požrtvovalnih in agilnih moči. Z vso silo se je vrgel sovražnik na našo lepo slovensko zemljo, dati ji hoče tudi na zunaj nemško lice. Potem mu bode ponemčevanje tudi olajšano.

**Stavbni odbor za zgradbo „Narodne šole“ v St. Jakobu v Rožu na Koroškem** vabi slovenske obrtnike, naj se blagovolijo udeležiti ofertne obravnave v zadevi zgradbe imenovane šole. Ponudbe za celotno delo ali pa za posamezna dela naj se župniku M. Ražunu pri St. Jakobu v Rožu vpošljejo najpozneje do 10. aprila 1907. Načrti, proračun in stavbni pogoji so od 27. t. m. do zgoraj označenega dne (izven 30. in 31. marca) vsak dan popoldne na vpogled v župnijski ali pa v občinski pisarni v St. Jakobu na Rožu. Posamezna dela z materialom vred so proračunjena: 1. Zidarska dela

in prijaznega in se nasmeje. V zeleni svetlobi je bil njen obraz daleč zanimivejši in sredi visokih črnih in samotnih sten je zazvenel njen smeh še velikonočneje.

Prihajala je vselej počasi, rahlo je stopala, a nekoč — bil je žalosten zimski večer, zunaj mraz in burja, na morju vihar — nekoč je odprla hrupoma duri, planila in se stisnila k meni.

„Branite!“ — je izrekla plašno in skoro tiho, zakrila z rokami obraz in skrila glavo za moj hrbet.

Na pragu se je pojavil v tistem hipu zaripel debel obraz, debele sirove ustne so se raztegnile v neroden nasmeh, pleša vrh glave se je zasvetila v nekakšni rumeni svetlobi.

„Pardon!“

Beseda je bila naglašena na prvem zlogu, še enkrat so pomežiknile zalite rdečeeobrobljene sive oči in glava je izginila in duri so se nalahko zaprle.

„Ali ste vi poštene?“ — me je vprašala, sklenila roke v naročju, zravnala se na stolu in gledala nepremično nekam pred se proti steni.

„Da“ — sem ji odgovoril — „jaz sem pošten in v kolikor mi je mogoče, vas rad branim!“

„V kolikor vam je mogoče?“ — je vprašala kakor v sanjah, zmajala je rahlo z glavo, a oči so strmele v isti kraj.

na 56.886 K. — 2. Tesarska dela na 11.778 K 45 vin. — 3. Kleparska dela na 1.233 K 60 v. — 4. Mizarska, ključavničarska in steklarska dela na 20.928 K 30 vin. — 5. Lončarska dela na 2.276 K. — Skupaj 93.102 K 35 vin.

**Koroška slov. posojilnica.** Na Trati pri Glinjah se je dne 17. marca vršil občni zbor tamošnje hranilnice in posojilnice, ki je v zadnjih letih vsled izbornega delovanja svojih odbornikov jako napredovala. Denarni promet je znašal v zadnjem letu 201.586 kron, povzdignil se je od prejšnjega leta za 25.000 kron. Čistega dobička je imela 1653 kron, ki se je razdelil raznim slovenskim šolskim in gospodarskim zavodom.

## Primorsko.

**O novem volilnem redu za goriški deželni zbor.** V skupini mest, trgov in industrijalnih krajev volijo skupaj italijanska mesta 4 poslance, slovenska mesta in trgi pa enega poslanca. — Prebivalcev štejejo italijanski kraji 45.577, drugi 10.784. Toda iz slovenske skupine se je namenoma izpustila cela vrsta krajev, ki bi spadala vanjo. Eminentno industrijalni kraji, kakor Miren s 1392, Podgora s 2011 in Solkan s 2033, Cerčno s 1059 prebivalci so izostali. Tako bi morala šteti slovenska skupina 17.000 ljudi, a italijanska 45.000. Toda v italijanski skupini so všteti še tudi vsi Slovenci iz Gorice, katerih je nad 10.000. Potemtakem ima v skupini mest, trgov in industrijalnih krajev 27.000 Slovencev enega, 35.000 Italijanov pa štiri poslance.

Ta krivica pa postane še večja, ako se pomisli, da voli trgovsko-obrtna zbornica v tej skupini še dva italijanska poslance. V splošni kuriji pa je prebivalcev v italijanski skupini 99.000, vmes vsaj 12.000 Slovencev, v slovenski 134.000, tako da pride na 87.000 Italijanov toliko poslancev kot na 146.000 Slovencev. Poniževalno za nas je tudi dejstvo, da je glavno volišče za goriško okolico vas Šempeter pri Gorici, dočim je drugje tam, kjer ima okrajno glavarstvo svoj sedež. To pa zato, da bi ne nastal tudi najmanjši dvom na pristno italijanskem značaju Gorice. Volilna reforma v tej obliki je razočarala vsakega zavednega Slovenca. Splošno obsojajo klerikalne poslance, ki so izdali naše pravice, in čujejo se obupni glasovi: Gorica je je za nas izgubljena!

**V Gorici** je 1800 slovenskih volilcev. Toda v volilnem imeniku je vpisanih [komaj polovica.

**Trgovsko in obrtno društvo v Gorici** vrlo deluje. Vsak teden ima sestanke, na katerih se predava in poučuje o stanovskih po-

„S svojim življenjem bi vas branil!“ — sem ji rekel. Bože moj, nikoli več ni bil tako lep njen obraz kakor ob tisti uri!

Ali takrat je še nisem imel rad. Tako mi je bilo, kakor bi čital lepo knjigo, kakor bi ogledoval krasen kip, kakor bi gledal na najlepšo krajino, ki je ležala kdaj v življenju pred mojimi očmi.

\* \* \*

V predmestju, kjer sem stanoval, tam so je vsi poznali. In mene, ki sem hodil z njo, so pomilovali. In zavidali tudi in me sovražili.

„Kaj pa dela?“ — me je vprašal kdo in pomežiknil. „Ka-aj?“ — je zategnil ob koncu, zganil z ramami in odšel pol hudomušno in pol zlobno svojo pot.

„Po navadi, kaj ne?“ — je pozdravil drugi in poškilil od strani z očmi; če je zdrava, je vprašal tretji in veselo zamahnil s suho in temnordečo roko. Kdo bo govoril o tem, jaz nisem govoril! Ali zvedela je vse to, natančno so jo poučili menda uprav tisti, ki so govorili, in ko sva nekoč hodila ob morju, je bila zelo tiha in zelo žalostna.

Popoldne je bilo, solnce se je bližalo zatonu in morje je rastlo. Valovi, ki so se dvigali iz morske daljave, so bili večji in večji. Kakor srebrne proge so se črtali njihovi peneči grebeni, vzpenjali so se višje in višje in vedno

trebah. Otvoril se je tudi knjigovodski tečaj, ki je bil izvanredno dobro obiskan, ter se je moralo še mnogo priglašencev vsled pomanjkanja prostora odkloniti. Dne 23. t. m. je napravilo društvo ob priliki zaključitve knjigovodskega tečaja sestanek. Predsednik Medved je povdarjal, kako si slovenska trgovina in obrt polagoma, a stalno pridobiva tla v Gorici. Pozivljal je naraščaj, naj si izpopolnjuje svoje znanje, da bo mogel vspešno stopiti v življenjski boj.

## Kranjsko.

### Na pot!

Vse se menja na svetu, vse hiti v nervozni razburjenosti, menjajo se stranke, ideje, načela, a narod ostaja. V njegovem razvoju nam je kontrolirati njegove težnje in stopinje, kamor se nagiblje, poučevati ga in mu svetovati, da ga ne izvabi krivi prijatelj na stranpot.

„Naš List“ vrši to nalogo od svojega početka, ne meša se v strankarske prepire, ne vodi strank, ampak se hoče vzdržati vedno na višku razvoja, korakati z duhom časa, odbijati nezdrave misli in jih ločiti od plodnih idej in nuditi svojim čitateljem samo najboljše in najkoristnejše. Stal bo kot doslej izven strank ter bo vestno in pošteno vršil nalogo neodvisnega glasila, razgledoval bo s stvarnega stališča vse naše javno življenje. Listu je zagotovljen obstanek, poklicala ga je v življenje potreba in ga vzdržuje. Mnogo je gnjilega pri nas, in zato je pogosto na mestu svoboden, neodvisen glas, ki zagovarja edino narodne koristi in zametuje ves strankarski egoizem.

„Naš List“ nima strankarskega programa, ne oklepajo ga v mrtvo maso papirnata načela, ampak se razvija in spopolnjuje kot živ organizem. Svojo taktiko pa si določa od slučaja do slučaja, izmed dvojnega zla odbira manje zlo, zagovarja v posameznem slučaju delo ene stranke, čeprav drugače popolnoma zavrača njene principe kot škodljive narodu. Zagovarjamo n. pr. in se borimo za socializem, a zametujemo socialno demokracijo kot stranko.

Da lažje in uspešneje vršimo svojo zadačo, se obračamo do svojih prijateljev za moralno in materialno sodelovanje. Nas ne vodijo osebni nameni in koristi, hočemo le, da se nas čita, razume in uvažuje. V prihodnjem bomo razmislivali vprašanja, ki so splošnega, narodnega interesa, svojo pozornost bomo zlasti obrnili na Koroško, kjer se vrši tiho, a z železno doslednostjo velika naša tragedija: Slovenski Korotan izumira!

glasnejši je bil njihov šum. Med skalami na bregu je pljuskala in grgrala razpenjena voda, valovi so se zaganjali drug za drugim ob visoko ploščato steno, vzpenjali so se visoko po njej in se z bučnim šumom odbijali. V bližini se je zibalo par jadrenic z razpetimi žoltimi jadri in se pomikalo komaj vidno proti bregu.

„Neprijetno ti je včasih zaradi mene?“ — me je vprašala in njen glas je zvenel mehko in žalostno. „Ljudje ti očitajo; čula sem.“

„Vse eno je“ — sem se lagal. „Meni ni do ljudi, ampak do tebe.“

„Ti nisi odkritosrčen“ — je slutila in potem nadaljevala mirno in čisto vsakdanje bi se bilo vse čulo, da bi se ne bil pri tej ali oni besedi tresel njen glas.

„Nekaterim ljudem je usojena čista pot in nekaterim umazana. In tistim, katerim je tako usojeno, ne pridejo nikoli iz svojega tira. In naj se še tako trudijo! Nesrečni so, ali ne?“ Pogledala je name in potem dostavila nekoliko tišje. „Jaz sem taka!“

Pri zadnji besedi se ji glas nekoliko tresel, a zajokala ni. Komaj oči so ji bile rosne, ko je nadaljevala.

„V nadlego sem poštenim ljudem! In ti si pošten. Glej!“

Prenehala je in se ustavila.

„Pusti me! Jaz ti želim srečo!“



S svojim dosedanjim delovanjem sami nismo zadovoljni, ker hočemo napredovati, ker nas je bilo premalo sotrudnikov, in zato vabimo ponovno: Na delo! Spoznajmo se!

**Svoje prijatelje** opozarjamo, da je „Našemu Listu“ varen in zagotovljen obstoj, a v kljub temu jih prosimo, da nam pridobijo novih naročnikov, ker hočemo, da prodoro naše ideje v narod. Zaeno vabimo na sotrudništvo, želimo slišati nasvete in želje, v kateri smeri naj bi se list izpopolnil. Uredništvo želi najožjega stiska s svojimi čitatelji, bodimo eno! Veselo Velikonoč! Alleluja!

**Izza kulis na beli dan.** Križe in težave imamo z ljubljansko kandidato, zakaj župan Hribar je bil trikrat definitivni kandidat in je trikrat definitivno odstopil. To ni več diplomacija, ampak strahopetnost. Sedaj pravijo, da leze kandidat dr. Triller na površje. Zadnjič je napadel „Slov. Narod“ vehementno dr. Ravniharja in ga dolžil „tehtel-mehtelna“ s klerikalno stranko, češ, da se je ponudil „Slov. ljudski stranki,“ naj podpira njegovo kandidato. Seveda ni bilo na stvari niti pikice resnične. Nasprotno je pa res, da je tri dni poprej, predno je bil dr. Ravnihar napaden v „S. N.,“ prišel predsednik „Nar. napr. stranke“ župan Hribar k Ravniharju in mu ponudil ljubljansko kandidato ter ga pregovarjal, naj pusti mlado „Gospodarsko stranko,“ ter naj se „gospodarji“ pomirijo in združijo z liberalci, češ, da se bo že našel „modus.“ Dr. Ravnihar je to ponudbo odbil, in potem ga je napadel „Slov. Narod“ in mu podtikal zvezo s klerikalci. To se pravi loviti slepe miši!

**Kranjski deželni šolski svet** ima lepo navado, da imenuje ljudi, ki so več kot zreli za pokoj, za ravnatelje. Tako se je zgodilo s prof. Fr. Brežnikom, ki je prišel za gimnazijskega ravnatelja v Novo mesto, in isto misli storiti glede ravnateljskega mesta v Kranju. Ljudje prastarih nazorov pridejo za vodje srednješkolskim zavodom, kako naj se potem modernizirajo naše šole, kako naj grede z duhom časa, ako so jim na čelu ljudje, ki že davno nimajo stika z življenjem! Na naših srednješkolskih zavodih služijo nekateri profesorji že po trideset in več let. — Slavna doba je to, in res bi bilo hvalevredno, da se naš deželni šolski svet ozre na te častitljive Sokrate in jih pošlje v pokoj! — Mladi naraščaj čaka in je nestrpen, živeti hoče in se uveljaviti. Novih moči, novih nazorov!

**Predavanja hrvatskih vseučiliških profesorjev** v „Akademiji“ so za letošnjo sezono končana. Predvsem moramo povdarjati, da so bila vsa predavanja brez izjeme na višini stro-

kovnega znanja, vsak predavatelj, vseučiliški profesor je pokazal, da je samostojen mislec, kapaciteta sam zase. Predavanja hrvatskih profesorjev so se silno odlikovala n. pr. od predavanja graških nemških profesorjev v „Tonhalle“, ki so bila pusta in dolgočasna, ter so morala izostati, ker ni bilo nikakega zanimanja. Poleg tega so nam hrvatska predavanja namestovala ljudsko univerzo, popolnoma demokrasko in dostopno vsem slojem, ker je bila vstopnina ali neznatna, za delavce in dijake pa je sploh ni bilo. Ta predavanja so vzbujala med vedno obilo zbranim občinstvom živo zanimanje in so provzročila, da je zanimanje za hrvatski jezik prodrlo v najširše kroge, mestu nemških romanov čitajo naše gospe odslej hrvatsko prozo. Zadnji, sedmi predavatelj je bil profesor Janeček, dekan hrvatske univerze, ki se je v svojem govoru preljubeznivo zahvalil v imenu vseh predavateljev za lepi obisk in vsestransko zanimanje predvsem naših gospa in mladine. — Opominjal je srednješkolsko dijaštvo, naj po svojem odhodu na tuje, na visoke šole ne pozabi svoje domovine in velikih nalog, ki jo čakajo v življenju. Bodril nas je, naj ne pustimo z uma slovenske univerze, ki jo bomo gotovo dosegli, ker smo zreli zanjo. — Jeseni se nadaljujejo predavanja hrvatskih vseučiliških profesorjev.

**Kranjski deželni zbor.** Med vlado in kranjskim deželnim odborom se vrše pogajanja v namen, da bi vlada še spomladi sklicala kranjski deželni zbor. Gre se za nujne melioracijske zadeve, o katerih bi moral sklepati deželni zbor. A predno bi se sestal, bi bilo treba še seveda pogajanj med deželnozbornskimi strankami.

**Volilni shod socijalnih demokratov.** Okrajna organizacija socijal-demokratske stranke v Ljubljani priredi na velikonočni pondeljek, dne 1. aprila, volilni shod v „Mestnem domu,“ na katerem bodo govorili državnozbornski kandidati te stranke Ivan Cankar, Etbin Kristan in dr. Anton Dermota.

**Cesarjev spomenik v Ljubljani.** Odkritje cesarjevega spomenika v Ljubljani se niti letos ne bo moglo vršiti radi nepričakovanih ovir v kamnolomu in punkterskih atelierjih v Laasu pri Meranu. Kamen za cesarjevo hermo je že docela punktiran, a kos za figuralni del pride šele v delo. Odkritje se bo moglo torej vršiti morda spomladi prihodnjega leta.

**Gledališka sezona** se je končala z operno predstavo „Pikova dama“ v torek, dne 26. marca. Čim bolj proti koncu, tem žalostnejši je bil repertoire, pogreta kaša se je servirala gledališkim obiskovalcem večer za večerom, in ni

v veliko otožnost. Nikoli se ne smeješ, nikoli ne pogledaš prijazno, tako hladni si, kakor bi me ne bil nikoli ljubil. — Tako preživim večasih v polsnu celo uro. In potem, kadar sem prosta, proti jutru, potem ti pišem. Sicer pa propadam, počasi pro-pa-dam“ . . .

Zelo težko mi je bilo zanjo, odgovoril sem ji silno ljubeznivo in jo vabil, naj pride. V službo da jo spravim, da imam primerna znanja zato, a odgovora ni bilo.

In nekoč — čez nove tri mesece morda — je vendar pisala. A kratko: „Jaz sem popolnoma izgubljena! Po-pol-no-ma!“ In zopet mi je želela srečo in me pozdravljala pristržno kakor v davnih časih. In zdaj se še večasih tega vsega spominjam. Dolgo je od tistih časov! A tuintam, ko se mi zdi, da leži vse moje življenje pred mano kakor njiva, vidim tudi tujko, ki stoji v umazani halji sredi pota in gleda nanjo. In za vse na svetu ne bi razgrnil te halje! Zakaj vem, da je pod njo silno lep obraz, silno nedolžne oči da zro izpod nje, da je pod njo ubogo in snežno-bele telo, ki ni storilo nikomur ničesar žalega, a je bilo tako sirovo zaničevano in tepeno od življenja.

čuda, da so pri zadnjih dveh dramskih predstavah „Revček Andrejček“ in „Divji lovec“ skoro popolnoma izostali. Zares, bili so dolgočasni večeri pod novim intendantom Juvančičem, in veseli smo iz srca, da je minula gledališka sezona, ker „novi režim“ bi mogel biti usodepoln za slovensko Talijo.

**Zemljiški davek na Kranjskem** je leta 1906. plačevalo 122.015 posestnikov. Parcel pa je bilo 1,711.918 v obsegu 949.000 hektarjev.

**Slovenci, ustanovimo dijaška prenočišča!** Vsakdo ve, kako velikega pomena je za mladega človeka potovanje, bodisi da si gre ogledat lepote in zanimivosti sveta, ali pa da proučava na licu mesta krajevne razmere. Pred vsem pa je potrebno, da potuje dijak, ki ima za potovanje najlepšo priložnost in največje veselje, ob počitnicah po svoji domovini, da si ogleda nje naravne krasote in da ob enem spozna gospodarske, narodnostne in kulturne razmere po raznih krajih. — To važnost so že zdavnaj spoznali Čehi, ki so v namen, da olajšajo dijakom potovanje, ustanovili po vseh občinah dijaška prenočišča. S prenočiščem, ki ga preskrbi občina v svojih ev. v šolskih prostorih ali pa naroden gostilničar v svoji hiši, je v zvezi tudi priprost obed in večerja za primerno ceno. Tudi pri nas se je že hotela vpeljati ta koristna institucija, žal da so se na poziv v „Slov. tehniku“ odzvali le nekateri domoljubni gostilničarji in hotelirji. Po osebni intervenciji se je do zdaj ustanovilo okoli 40 prenočišč, največ po Goriškem. To pa ne zadostuje, ampak potrebno je, da je z dijaškimi prenočišči premežena cela slov. zemlja, da bo odprta mladini pot na vse strani. — „Akad. plan. krožek“ v Pragi se torej obrača tem potom na vse domoljube in prijatelje mladine, posebno na narodne gostilničarje in hotelirje ter na vse slovenske občine, da blagovolijo odstopiti mal kot v svojih ali občinskih prostorih, ki naj bi bil med počitnicami na razpolago potujočim dijakom vseh slovanskih narodnosti. Na Češkem je do 400 takih prenočišč.

**Slovenci!** Pred tremi leti se je ustanovilo fer. akad. društvo „Prosveta“, katerega namen je z izobrazbo jačiti Slovence duševno in gospodarsko ter krepiti njihovo narodno samozavest. V dosego svojega namena ustanavlja društvo knjižnice, prireja predavanja in ljudske zabave. Ustanovilo se je doslej 18 knjižnic, priredilo pa poleg tega lepo število predavanj in zabav. Mnogo je še ledine, od vseh stranij se obračajo ljudje na društvo, da naj jim ustanovimo javno ljudsko knjižnico. In mi, žalibože, jim ne moremo ustreči, ker nimamo zadostnih sredstev. V takem slučaju si sicer tu pa tam

## Preseljevanje duš.

Slednjič so našli vhod v piramido. Ob strani, ki je gledala proti Nilu in vzhajajočemu solncu, je zijala črna votlina, a zadaj je ležal temni hodnik, ki je bil zaprt že celih šestdeset stoletij, vhod k grobovom in morda k zakladom piramide. Dišalo je po grobni trohnobi.

Delavci so se ustavili na ukaz pred svetim pragom; malomarno so odložili sekire in rovnice in legli v vijolično senco kamnitega velikana, ki se je v večernem solncu ostro odbijal od finega, rmenega peska v puščavi.

Naglo so to sporočili voditelju izkopavanja in urno je bil na mestu, z njim nekaj njegovih tovarišev iz različnih poslanstev. Ker je bil zelo postrežljiv mož in je vrhutega že poznal take dogodljaje, se ni silil, da bi stopil prvi v zaprto svetišče, in je prepustil to čast nekaterim neustrašenim mladim možem, Angležu, gospodu Claretu in njegovi soprogji ter Francozu Jeanu Mombusu.

Mlada gospa je za trenotek obstala pred črnim vhomom.

„Le naprej, Regina,“ ji je rekel soprog, „le brez stahu, kaj takega ne doživimo vsak dan.“

Stopil je prvi čez prag, potem Regina in Mombus. Nekaj delavcev jih je spremljalo s pla-

Zelo žalosten je bil njen glas, besede so bile komaj umljive, v očeh so se svetile solze, desnica, ki jo je ponudila, se je tresla.

In prav tisti hip je bila zopet silno lepa in mislim celo, da sem jo imel takrat rad.

„Čemu? Deliva srečo! Kako bom živel zdaj naenkrat brez tebe?“

Objel sem jo, a potolažil je nisem. Ko je odhajala, se je jokala, in drugo jutro mi je prinesel sel vest, da je odpotovala.

\* \* \*

Čez tri mesece sem dobil iz tujine pismo, ki ga je pisala ona.

„Dragi!“ — je pisala. „Ob jutrih, ko bi morala leči trudna k pokoju, pišem tebi pismo. In vsako jutro pišem in celo kopo takih pisem imam. Hranim jih in za spomin mi bodo v poznejših letih. Morda čez deset let jih bom čitala in mislila nate, ki sem te imela tako rada. To je edin lep in neomadeževan spomin. Ali misliš kdaj name? Kadar je noč ali večer, se me morda kdaj spominjaš? — Jaz stojim večasih sama zunaj sredi noči na hodniku in strmim v temo in mislim nate. In ko tako dolgo strmim, da me že peko oči, se razmota tam daleč nekaj iz teme in postaja razločnejše. In kmalu spoznam tvoj obraz, tvoje oči, tvoje ustne in vso tvojo postavo. Ampak vselej prihajaš tako resen, tako čmeren, dragi, da me spravljaš



pomaga ljudstvo samo ter si nabavi s svojimi sredstvi nekaj knjig, ki naj služijo v splošno uporabo. Toda premnogokrat ostanejo ljudje brez knjižnice, dasi hrepene po dobrem in zabavnem čtivu. Posledica tega pa je, da ostaja ljudstvo neizobraženo ter pozabi s časom še to, kar se je naučilo v ljudski šoli. Pri nas se je doslej knjižništvo premalo uvaževalo in sami smo krivi, da je ljudstvo v narodnem oziru mlačno in nezavedno. Razven „Prosvete“ ni nobenega drugega društva, ki bi ustanavljalo javne ljudske knjižnice in vendar ima društvo le prav malo podpornikov in skoro nikakih družih podpor. Drugod podpirajo države in mesta ustanavljanje knjižnic in čitalnic. V Severni Ameriki je bilo l. 1900 — 5383 knjižnic in čitalnic s 44.000.000 knjigami, letni prispevek pa je znašal blizu 20 mil. dolarjev. In kamorkoli pogledamo na Francosko, Angleško, Nemško, Dansko i. dr., povsod vidimo mnogo javnih ljudskih knjižnic. Čehi imajo več društev, ki ustanavljajo knjižnice in sicer poleg mnogih akademičnih društev in drugih tudi obrambne jednote in sokolska društva. Danes imajo Čehi na stotine javnih ljudskih knjižnic, zlasti v narodno mešanih krajih ne manjka ljudskih knjižnic; samo na Dolenje Avstrijskem jih imajo 45 z 12.000 knjigami.

Obračamo se na slovensko javnost s prošnjo, da daruje slovenskemu ljudstvu za veliko noč majhen dar, bodisi nekaj knjig ali pa denarni prispevek. Podpirajte naše stremljenje oživiti naše ljudstvo, ki je ukaželjno in ki hrepene po izobrazbi. Narod duševno povzdigniti je naloga vseh izobražencev, kajti le izobražen narod se bode znal vspešno zoperstavljeni svojim narodnim nasprotnikom in si izvojevati svoje pravice in slobodo.

Vsi prispevki se bodo naznanili v dnevnikih; vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel. Pošiljatve je nasloviti: „Prosveta“, Mestni dom, Ljubljana.

Za odbor akad. fer. društva „Prosveta“  
iur. Ernest Rekar iur. Fran Trampuž  
t. č. predsednik t. č. tajnik.

## Prosveta.

### Kritično pismo. (Iz Gorice).

Dr. Ivo Šorli: Pot za razpotjem. Roman. (Dalje.)

In s to svojo needinostjo pri reševanju teh problemov pokvari pisatelj tudi umetniški kip, edini kip v tem romanu, nevpogljivega, ujedinjenega župnika Orla, katerega je: „obšla zopet taka šibka ura, ura težke razdvojenosti in bolestne (sic!) negotovosti.“ Ali ni hotel Šorli ravno na osebi župnika Orla rešiti problem sreče —

menicami, in plameni so metali krvavordeč žar na svetlikajoče se kamenite stene.

„Naprej!“

Hodnik je bil kake štiri metre širok. Čez približno trideset korakov je Mombus, ki je nosil gorečo trsko, prevzel vodstvo.

Nenadoma se je zgrozil, kot prevzet hipnega strahu, in mrmral:

„Zdi se mi, da sem bil že nekoč tukaj.“

Claret, ki je ujel te besede, se je začel smejati in je dejal:

„Ne govorite neumnosti, Mombus! — Vi Francozi morate imeti vedno nekaj posebnega.“

Mombus ni odgovoril. Nagnil se je naprej, in njegove oči so skušale s prestrašenim izrazom prodreti črno globino pred njim; tiho je rekel:

„To vse mi je znano, — to vse mi je znano . . .“

Obokana stranska pot se je ocepila od glavnega hodnika.

„Na desno ali na levo?“ je vprašala Regina. —

„Desno!“ je kričal Mombus. „Saj vem še čisto natanko: Na desno se gre k zakladom.“ Njegovi spremljevalci so obstali osupli.

Eden izmed vodnikov se ni mogel vzdržati in je dejal napol glasno:

„Gospod je gotovo malo zmešan.“

kako grdo nas je pa pustil na str. 30 in 35 na cedilu?!

Šorli v sebi ni rešil problema sreče in napredka, se menda resno sploh bavil ni s temi vprašanji, vsiljujejo se mu pa od vseh strani. Na strani 145 pravi Šorli: „Dvoje je temuč le na svetu: otroci tega in otroci onega sveta. So, ki so jim oči obrnjene v zunanji in taki, ki so jim zagledane (sic!) in zasanjane v notranji svet; so, ki so jim morali celo Boga vpodobiti, da ga morejo moliti in ki so prišli na posodo po te molitve k drugim in taki, ki ga imajo že v srečju in ga molijo v samoti in ga skrivajo in so šle molitve na posodo k njim . . .“ Pozablja pa pisatelj prej in slej na to lepo razpredelitev ter nam kaže prav na zadnjih dveh straneh svojega romana kaplana Ribnika, ki je prišel tudi v se, a je našel ondi „Kristusa“ in župnika Orla, kateri je našel „Jehovo.“ In Orel pri tem celo svari svojega kaplana, naj ne hodi za Kristusom, naj ne stremi za Kristusom, ampak naj stremi za Jehovo. Ta problem Kristusa in Jehove nam je pustil zopet nerešen.

Na strani 22 trdi sodnik o Orlu, „da ljubi življenje morda bolj nego vsi drugi, ker življenje nikomur ne nudi toliko neizkaljene sreče.“ Kako pa vrši župnik svoje življensko delo? Enostavno, da izvršuje to, kar zahteva Bog od njega: „Pred vsem, da sam ne trga in ne tepta njegovih cvetic.“ Torej župnik ljubi življenje, ki je vendar delo in gibanje in napredovanje s tem, da pušča rasti vse tako, kakor samo raste. Vprašanje o sreči rešuje tudi med kaplanom Ribnikom in sodnikovo soprogo in pravi: „Kaj je sreča? Sreča je nazadnje to, kar človek smatra za srečo. Sreča je to, da je tu notri v prsih česa polno, docela polno, (potem pa sledi tako gorostasno ponesrečena povest o krasni jetiki, o pitju kisa, pušenju . . .) In kaplan Ribnik sodnikovi soprogi, tej prazni ženski pritrdi zamišljen: „sreča je to, da je v srečju polno in da človek ume napolniti praznoto.“ In na vse to modrovanje ona potem ad oculos demonstrira, kaj je sreča in kako se živi s tem, da plane na mladega sokravnega duhovnika, pritegne strastno k sebi in „vsesa svoje ustnice v njegove.“ Na to se mu ponudi celo: „In sedaj stori, kar hočeš z menoj.“ Človek čitajoč to najslabšo podobo vsega (str. 101 in 102) res misli, da je tukaj Šorli grozno trivijalen in banalen. In zopet trdim, da manjka tudi pri tej sliki le par resnejših potez, da postane pisatelj realen. Izvesti je moral tezo, katero postavlja sodnikova soproga na str. 23, da „dobi človek z življenja le toliko, kolikor si utrga sam.“ To tezo je moral pisatelj logično razviti tudi na strani 101 in 102 in začrtati sliko nekoliko krepkejše, pa smo dobili na eni strani hedonistično načelo v sodnikovi soprogi in na drugi strani samozavestno odrekanje in

„Zmešan?“ je zakričal Mombus. „Vi ste zmešani. Vi vsi! Recite, kar hočete, ali jaz sem tu že bil enkrat. Morda pred šest tisoč leti, kdo bi vedel? Ali poznate usodo ljudi? Sicer pa postojmo! Tiho, da vam dokažem!“

Glas mladega moža, ki je odmeval od kamenitih sten, je imel v tej skrivnostni okolici nekaj tako ukazujočega, da so vsi nehote obstali.

„Stojte, vam pravim. Ali vidite tu v pesku stopinje? To so sledovi ljudi, ki so tu hodili pred tisočletji. Čez prve smo šli naprej, ne da bi jih opazili, a tu so zopet druge, le poglejte! Velika stopinja in poleg je manjša. Jaz vem še vse! Poglejte, če ni ena in ista noga!“

In Francoz je stopil s svojim rmenim čevljem v sled prastarih egiptovskih sandal. Res, njegova noga se je popolnoma ujemala s sledom, in Mombus je zaklical:

„Ali vidite, da je to moja noga!“

Tiha groza je obšla Angleža in njegovo gospo, celo malomarni vodniki so se vznemirili.

Mombus je iztrgal enemu od njih plamenico in se zagnal v temno globino; zdelo se je, da mu je pot znana, kot otroku pot v šolo, ki jo je prehodil stokrat.

Hitel je naprej, zmirom globočje.

„Sem, sem,“ je klical. „Pridite in pogledjte! Tu mora ležati truplo! Dobro še pomnim vse.“

stopanje po strmi stezi v potu svojega obraza v resnem delu navzgor po župniku Orlu.

Dr. Šorli je optimist. Ne moti ga vsa ta malenkostna trška družba, ta slabotnež Ribnik, odurna gosposka ženska; preko vsega ozira se na mogočno enotno prirodo, na strmo pot in zariše vzlic temu Orlu.

Edino precej dobro izvedena individualiteta je župnik Orel in kolikor toliko tudi celotna. Pisatelj romana nam podaja osebnosti lahko ali po dialogih, v katerih se izražajo, ali po dejanjih, ki so izraz njih nazorov ali pa po mnenju, po sodbi in po obnašanju okolice. Šorli malokdaj riše značaje po dejanjih t. j. ni dramatičen, aktiven, njegova moč je ponajveč v razgovoru in tako tudi v tem romanu. Župnik Orel aktivno ne nastopa. Njegov značaj odseva iz obnašanja poverjenih mu župljanov po sodbi drugih v dvogovoru. Župnik Orel sam povdarja str. 29, da ni prav, ako stopi župnik v preozko dotiko in zvezo z ljudstvom, kajti le-ta bi vzela vso vero v duhovnika. Radi tega tudi na prvih straneh vidimo, kako to neuko poljansko ljudstvo smatra svojega nepoznanega župnika kakor za svojega malega boga, spoštljivo se klanja pred njim, plaho se skriva pred njim in rado vedno gleda za njegovo veličino. Je to neka neodkritosrečna črta na njegovem značaju. Slika značaja župnika Orla nam ostaja le iz dvogovorov. Vnanje obnašanje župnika Orla nam nastopa v kratki črtici le na str. 25 in 26, ko pričakuje novega kaplana Ribnika, vzame daljnogled v roke ter ga opazuje od daleč in po snažni vnanjosti bližajočega Ribnika istemu sam pri sebi vzklikne v pozdrav: „Gizdalin! Kakor so mi rekli.“ S trdim, neusmiljenim značajem Orla se ta črtica nikakor ne sklada. Tak župnik bi moral sprejeti svojega mladega kaplana odkritosrečnejše, in ne, skoraj bi rekli z gizdalinsko radovednostjo. Kak je nov kaplan po zunanosti, to zanima vaške ženske, ne pa izkušnega, samozavestnega župnika.

Tudi zgodovina župnika Orla ne odgovarja značaju, kakor bi ga želel dati pisatelj. Sploh je ena temeljnih hib pri Šorli-ju, da daje razvratnosti preveč upliva in tvorilne sile. Župnik Orel, kakor se o njem pripoveduje, je moral biti v mladosti strastna, poželjiva narava. Zaljubi se na dve strani in vsled razvratnosti bitja, katero je blazno ljubil, pride šele do spoznanja ničernosti lastne strasti. In kljub temu vendar še celih deset let dasi duhovnik razvratno živi; še-le pojemajoča naravna sila strasti v njem vede ga do pomirjenja. Tudi to ne odgovarja „veličastnemu“ značaju župnika „Orla.“ Ako bi župnik Orel takrat, ko je po lastnih grehah in grehah ljubljene bitja šel vase, krenil na razpotje, katero že označujejo semeniška vrata, opravičen bi bil razvoj njegovega značaja. Imamo

Brez sape so sledili njegovemu besnemu diru.

Pri vhodu v nek temen prostor je obstal, kot prešinjen od groze, kakor se zdrzne morilec, ako ima stopiti pred svojo žrtev.

Visoko dvignjena plamenica ga je obsevala s krvavim žarom in izbuljenih očí je rekel:

„Vidite, kako morajo naše duše potovati po prej namenjenem potu? Mislil sem, da mi je samo v glavo padlo, ko sem šel v Egipt, a temen spomin na davno minulo življenje me je poklical nazaj. Ako nas žene, da spoznamo tujo deželo, se to zgodi zato, ker smo bili v svojem prejšnjem življenju že tukaj. Naša želja ni nič drugega, kakor domotožje potujoče duše, ki se nezavedno zamisli v prejšnje bivanje. Pojdite, tu je izba, mesto zločina, in povem vam, videli boste nekaj strašnega.“

Stopil je čez prag; pred plamenico, ki jo je vihtel nad glavo, se je umikala tema, in v istem trenutku je zatulil, napol zmagovito, napol plaho.

Bledih obrazov so drugi pristopili, in vsi so zagledali, kar je iskal in našel.

Ob steni je slonelo ormenelo in zgnječeno, vsled suhih tal in kamenitega zidu obvarovano trohnobe človeško truplo, truplo ubitega z razbito lobanjo. Bil je nek star Egiptčan, ki je sedaj v svojem dragocenem, pisanem oblačilu bil podoben smešni razbiti igrači.



torej pred seboj precej materialno razpoloženega, krvnega človeka, ki po „desetletnem tavanju, polnem gnjusa ob brezzmiselnosti svojega življenja in polnem nezmožne praznote, ki bi ga bila kmalu prignala do obupa, pride do sebe.“

Dasi nam je župnik Orel edini nekoliko izdelani in narisani značaj, nam vendar kaže, ako ga pazljivo razmotrivo, razpokline in vrzeli premnogokrat. Šorli tudi tega značaja ni temeljito proučil in predelal. Iz vsega voje le nekaka želja narisati veličasten značaj in le instinktivno se da posneti ta celoten mogočen značaj iz plahega in spoštljivega obnašanja župljanov.

Izven župnika Orela so vsi drugi glavni značaji nedostatni. Krepko orisana je sodnikova žena. Za župnikom bi jo imenoval drugim značajem tega romana. — Sodnikova žena je plod naše poluizobrazbe, malenkostnega milieua našega trškega življenja: krvna, strastna, krepka natura, ki ni prišla do nikakega spoznanja in ni vsled vzgoje mogla priti do tega.

Naši pisatelji silno greše, da spolnega problema nikjer ne rešujejo stvarno, marveč padajo v fetišizem. Naši inteligenti so pač tudi tukaj plod milieua, v katerem so vzrastli in se vzgajali.

Kmeti in delavski sinovi so nasičeni le z moralnimi nazori, koje jim je vsiljevala katoliška verska vzgoja in na nji zasnovana šolska izobrazba. Ko stopijo v velikomestno življenje, ne iščejo dotike z izobraženimi socialnimi krogi, ampak pri polno razbujeni spolnosti stopijo na veliko šolo in pridejo v dotiko z mestnimi vlačugami, polnimi perversnosti, ki najbolj zavaja mladeniča po fetišizmu. Zaradi tega nam prihajajo pri naših mlajših pisateljih tolikokrat scene, ki nas spominjajo na obnašanje in zunanost dunajskih vlačug. In slikajo nam, kadar hoče ženska koga zapeljati, tiste znane lahke haljine kričečih barv in stisnjene, našemljene čevlje in čipke. Taka je tudi sodnikova žena.

V sodniku nam slika Šorli precej indiferenten, neizveden značaj. Sodnik vestno opravlja svojo sodnijsko službo, ljubi svojo družino in vidi svoj cilj v vzgoji otrok. Vendar pa ostaja njegov značaj moten. Saj gre Šorli tako daleč, da podlaga sodniku, „da se je poročil zato, da najde izhod iz praznega življenja“ — čuden lek za akademično izobraženega človeka! Sit vsega, — sam ne pove zakaj — opravlja na eni strani svoje uradne dolžnosti in ker ne ve drugega, se poroči in ko se je poročil, ne ve zopet nič dru-

Okolo njega so stale nedotaknjene, z zlatom napolnjene posode in nepoškodovani kipi, priče prazgodovinskega zločina, ki je sedaj po šesttisočletnem spanju prišlo na dan.

Mombus je gledal zmešano okoli sebe.

„Morilec sem bil jaz, jaz!“ je jecljal.

Potem je vdaril v smeh.

„Ali še dvomite?“ je kričal. „Glejte si tam na steni krvavi madež, ki je sedaj kot velik pajek, ki razteza svoje krake. To je odtis krvave roke morilčeve! Čas jo je počrnil, ali moja roka se čisto ž njo ujema. Poglejte sem, to je bila moja roka, to so moji prsti. Kdo od vas še ni prepričan?“

Claret se je skušal zastoj ubraniti čudni tesnobi.

„Zakaj pa se je zgodil uboj?“ je vprašal s hripavim glasom.

„Zakaj, zakaj?“ je jecljal Mombus, in zdelo se je, da s trudom išče v svojem spominu.

„Da, zakaj sem ga ubil? Vsekakor ne, da da bi ropal, vi vidite, vse je še nedotaknjeno. Ali čemu sicer? Čakajte... ha, že vem! Ker sem ljubil njegovo ženo. Saj je vedno eno tisto v našem revnem življenju. Da... ker sem ljubil njegovo ženo, prav tako kakor ljubim sedaj ženo drugega...“

„Molčite, Mombus!“ ga je prekinila Regina, blede od groze. „Vas to veseli, da nas tako plašite, ali nas je strah. Nehajte vendar s to strašno šalo!“

In zase je tiho pristavila:

„On je že tak, da bi vse povedal.“

gaga, kakor delati otroke in iste vzgajati po starem „šimelnju.“ Sodnik slutí, kaj da je njegova žena, a nima poguma pečati se s tem vprašanjem. To je zopet velika hiba naših slovenskih inteligentov, da si niso s seboj edini, kaj iskati v zakonu in ne vidijo najlepše strani zakona, strani, katera jim priljubi življenje, t. j. vzgajati sebe in žene. Spehani po neplodnem akademičnem življenju, katerega so prežili mnogokrat v bedi in osamljenosti, so duševno pretrudni, da bi se bavili z značajem žene in da bi isto pridobili za svoje mišljenje in svoje naziranje in sebe asimilirali v dobrem ž njo. Tako žive na nje strani kakor ta sodnik ob strani vlačuge, zadovoljni so s tem, da jih mika nje vnanjost, nje polnost, dovelj jim je mehanično spolno življenje in preko tega se tolažijo le s c. kr. delom.

Končno se nam kaže sodnik na str. 156 v svojem razgovoru zopet čisto navaden filister, ki mora imeti svojega pol litra vina zvečer in par ljudi, s katerimi se prav banalno lahko razgovarja. Sodnik, prijatelj župnika Orela bi moral biti pač izdelan precizen značaj; Šorli pa nam ga je pustil hladnega in neopredeljenega Poncija Pilata, ki stoji ob strani cele družbe ter si umiva roke: jaz sem čist, soditi in voditi pa ne morem in ne znam. (Konec prihodnjic.)

## Mrtva sezona.

### II.

O tej tužni slavi! Ne, stvar ni kratkočasna, in rapsodu ni mogoče peti himen o vstajenju in prerodenju slovenskega deželnega gledališča. Vrh tega je vaša despotska volja, gospod urednik, da se omejim samo na bistvene, kardinalne točke novega gospoda intendanta prastarega programa, in da sem miren in strogo stvaren. Teško je imeti živo željo, a ne smeti!

Toda k stvari, k stvari! Sedanji intendant, g. Juvančič, je v svojem najnovejšem stanu extra statum doživel popoln fiasko, t. j. njegova metoda, njegov režim se je izkazal tako neznanatno majhnega in neokusnega, da bi bilo treba izvesti črne prapore poleg ponosnega genija na gledališkem pročelju. Zakaj naša Thalia umira!

Letošnji repertoar, namreč plakatirani in v reklamne svrhe razglašeni, ni bil v primeri z onim prejšnjih let bogve kako sijajen. Bil je skromen, in ponižni obeti so nam vzbujali nado, da se uresničuje. Tako je mislil z menoj mnogi, ali, o prijatelji, to se ne bi strinjalo z mnogo-

Claret se je sklonil nad truplo in ga pazno ogledoval.

„Ali se vam ne zdi, da je vam zelo podobno?“ se je šalil Mombus.

„Vsekakor je grši od mene,“ je odgovoril Anglež. „Ali tu leži zavitek papyrusa, gotovo je kak važen dokument.“

„V tem orumenelem zavitku bodo učenjaki brali, da se je imenoval Gambys,“ je dejal Francoz s trdim glasom. „Njegova žena se je imenovala Thalia, in on je imel prijatelja, ki so je imenovali Zechotes. In Zechotes sem jaz.“

„Nazaj! Pojdimo nazaj!“ je zakričala Regina, „jaz tega več ne zdržim.“

In vrnili so se na dnevno luč.

Mombus je obstal trepetaje na pragu, njegovo obličje je bilo blede kot kreda, in ponavljal je izgubljeno: „Jaz sem morilec!“

Claret je zunaj na svetlobi zopet prišel popolnoma k sebi, zmajal je z ramami in dejal suho: „Na vsak način je stvar zastarela.“

Dragoceno listino so z velikim trudom razložili in našli so, da je bilo ono v piramidi najdeno truplo nekega Gambysa, ki je imel ženo, imenovano Thalia in zvestega prijatelja Zechotesa. Vsi trije so živeli za časa Ramzesa XXXVIII, štiri tisoč let pred Kristom.

Jean Mombus je šel hitro kot mogoče na ladjo in v Francijo. Neprestano so ga preganjale prikazni.

„Dobro, da smo se ga znebili,“ je rekel Claret in pogledal svojo soprogo. „Sicer pa bi jaz ne imel rad takega spomina, to bi mi bilo preveč neprijetno. Zares čudni ljudje so ti Francozi.“

M. Montegut.

obetajočimi talenti. S številkami naj malo posvetim v to gospodarstvo!

Od obljubljenih, in na repertoarju se bleščečih imen niso bile izmed slovenskih dram štiri uprizorjene. Od čeških je prišla na vrsto Stolbova glupost „Na letovišču,“ ker jo je gospod intendant umetniško više cenil od Vrhlickove „Noč na Karlštejnu.“ Gorkijevi „Malomeščanje“ so ostali na plakatu, kot primrzneni. Od francoskih iger so ostale štiri tudi samo pri obljubi, ki jo je g. intendant snedel. Videli smo pač „Arležanko“ in „Kupčija je kupčija“ in „Vstiski,“ a vzbuja se mi pomislek, da s tem blagom še ni rešena čast „francoskega“ intendanta. Pomislite, koliko lepše bi se čitalo na gledaliških listih ime Rusa Čehova, in kak popolnejši bi bil užitek njegovih dram, kot so n. pr. „Utva,“ „Tri sestre,“ „Črešnjev vrt.“ Zdi se mi, da bi nam to bilo tudi bližje kakor mrzli esprit francoskih realistov. Repertoar začetkom sezone nam je obljubljal „Fausta,“ dobili smo pa iz nemške literature „Mačka - spačka,“ obljubljal nam je tri Shakespearjeve igre, videli smo eno, obljubljal nam je Strindberga, Björnsona, in sedaj strmimo nad Ribenčanovo šegavostjo in modrostjo, ker je obljubiti in izpolniti preveč. — Še več, še dosti več bi se dalo navesti iz tega poglavja, ali že to zadostuje več kot dovolj, da je bil letošnji dramski repertoar mršav, da intendantca ni izpolnila, kar je obetala!

In operni! Tu smo šele prišli na psa!

Slišali smo od obljubljenih 10 opernih novitet samo 3, torej je ostalo 7 oper samo na papirju!

Tako dolgočasne operne sezone še ni bilo, kar imam svojo opero. Novi režim, ki je nastopil pod egido spopolnitve sloven. gledališča, se je zelo klavno obnesel. Novi intendant ni prinesel s seboj niti ene nove ideje v repertoar, niti ene nove misli, in ob nastopu se nam je kazal prodiralca v umetniškem kraljestvu, oznanjevalca lepše dobe, ljubljenca visokih muz, z blestečim praporom, na katerem je zapisano: Čista umetnost! In tak človek je nastopil z brezobzirnim terorizmom zoper slovensko kritiko, mestu da bi ji bil hvaležen, ako mu da kak dobrohoten svet pri vodstvu slovenskega gledališča.

V prihodnjem zaglavju naj podam par načrtov, kako si mislim jaz repertoar slovenskega gledališča. Zakaj, to je gotovo, da se na ta način ne more priljubiti naš najvažnejši kulturni hram slovenski publiko. Recite mi, da se je novi intendant, g. Juvančič, žrtvoval slovenskemu gledališču, ker je menda brezplačno opravljal intendantske posle! Glejte, lahko se zgodi, da pride popolnoma nezmožen, a s precejšnjo mero nadutosti in osebnega kulta oblagodarjeni možak, ki ljubi renome gospoda intendanta, in se ponudi, da hoče brezplačno voditi slovensko gledališče! Seveda, mi mu to prepustimo, hvaležni, ker se hoče tako zelo žrtvovati. In potlej zna priti v par sezonah slovensko gledališče v umetniškem in vsakem oziru na kant, kar bi se s sedanjo taktiko prav gotovo zgodilo. In mi bi žrtvovali edino slovensko narodno gledališče samoljubju in megalomaniji požrtvovalnega gospoda!

Končam poglavje o tužni slavi malega intendanta.

## Raznoterosti.

Pismo grofa Tolstega na Japonca. Nedavno je poslal urednik japonskega socialno-demokratskega lista „Preprosto ljudstvo“ na Tolstega številko tega lista z nekim člankom Tolstega in pismo, ki je izražalo simpatije Japoncev-somišljenikov. Na to je odgovoril Tolstoj v angleškem jeziku: Ljubi Prijatelj Izo Abe! Sprejem Vašega pisma in časopisa z angleško notico mi je napravil največje veselje. Zato se Vam zahvaljujem iz vsega srca. Silno me razveseljuje, da imam na Japonskem tovarišev in sodelavcev, s katerimi morem stopiti v prijateljsko pismeno dotiko. Ker želim biti do Vas kakor do vsakega drugega, ki ga resnično spoštujem, odkritosrčen, zato moram priznati, da ne morem odobravati socializma, in jezil sem se, ko sem zvedel, da je najbolj pro-



svetljeni in duševno najbolj razviti del Vašega nadarjenega in energičnega naroda prevzel slabotno, varljivo in krivo teorijo socializma iz Evrope. Namen socializma je, zadovoljiti najnižjo stran človeške narave — potrebo gmotnega blagostanja. A tudi tega ne more doseči s sredstvi, ki jih pridiguje. Prava sreča človeštva — duševna in moralna sreča — pomeni ob enem tudi materialno blagostanje; in ta najvišji cilj je mogoče doseči le z religioznim in moralnim izpopolnjevanjem vsake posamezne osebe, ker obstajajo narodi in vse človeštvo iz posameznih oseb. Pod religijo razumem vero na splošni zakon, ki ga je dal Bog vsem ljudem, in ki se izraža v praksi kakor ljubezen posameznih do vseh drugih in v tem, da ravna človek z drugimi tako kakor želi, da bi drugi ravnali z njim. Vem, da se smatra to pot za manjše dobro nego socializem ali druge teorije. A je edino prava pot, in vsa naša prizadevanja, da bi uresničili napačne in nemogoče teorije za edini pravi blagor toliko vsega človeštva kolikor vsakega posameznega človeka, gredo v izgubo. Oprostite tudi meni drznost, s katero kritiziram Vaš nauk, in bodite prepričani o odkritosrčnosti mojega prijateljstva. Vedno me bo veselilo dobivati od Vas vesti.

**Preveč inteligence na Češkem.** — Pri mestni železnici v Pragi je nastavit 60 novih sprevodnikov, in med množico prosilcev so celo trije, ki imajo državne izpite. Na državni železnici so med pisarji trije diplomirani doktorji in služijo 50 kron mesečno.

**Slovaški denarni zavodi.** Slovaki imajo že nekoliko denarnih zavodov, a vendar jih je še premalo: večina denarnih zavodov na Slovaškem je v tujih, neslovanskih rokah. Po statističnih podatkih „Slov. Týždenika“ je na Slovaškem 22 slovaških denarnih zavodov, ki imajo 30 milijonov kron ulog in 35 milijonov kron posojil. Tujih zavodov je pa 115, ki imajo 286 milijonov kron ulog in posojil 313 milijonov kron. Kakor piše „Sl. Týžd.“ Rumunec na Ogrskem vzdržava v njihovi moči in odporu samo njih 130 popolnoma rumunskih denarnih zavodov. Po številu prebivalstva imeli bi jih Slovaki imeti vsaj 70, da bi tako dobro kakor Rumunci mogli se braniti proti pomažarjevanju.

**Iz strahu pred prusko šolo.** Poljski list „Lech“ poroča: V Gnjeznu se je poizkusil zastrupiti s karbolovo kislino 13letni deček mesarja Cabanskega. K sreči hitro poklicani zdravnik je dečka rešil gotove smrti. Stariši trde, da se je deček bal tepenja v šoli, ker je tudi „stavkal.“ Zvečer je časih do 11. ure delal šolske naloge, ki mu jih je naložil pruski učitelj. Sam deček, ko se je ovestil, je pravil, da je ta čin izvršil iz strahu pred šolo.

## Gospodarstvo.

**Nova pomorska zveza z Dalmacijo.** Z 8. marcem je vpeljal avstrijski Lloyd v smislu pogodb z vlado nov brzovozen promet po morju z Dalmacijo. Sedaj odhaja brzoparnik „Grof Wurmbrand“ iz Trsta dvakrat na teden, vsak ponedeljek in četrtek. Ob ponedeljkih vozi do Dubrovnika, v četrtek do Kotora.

**Železniška zveza z Dalmacijo.** V ogrski gosposki zbornici je državni tajnik Sztterenyi naznanil, da misli ogrska vlada na železniško zvezo med Hrvatsko in Dalmacijo. Najbrže pojde ta železnica od Knina skozi Hrvatsko čez Gračac, Gospić, Otočac do Ogulina na reško progo državnih železnic. Druga proga bi šla vzhodno od Knina čez Gračac ob bosanski meji do Bihača in postaje reške proge Tunj. Ogrska vlada je pridobila že nekaj konzorcij, ki bo v petih letih začel z zgradbo te železnice. Toda zgradba je še odvisna od avstrijske vlade, od katere zahteva ogrska vlada, da uredi prej neko železniško vprašanje. — Če se zgradi omenjena proga, bi se morala podaljšati tudi naša dolenska železnica. Na ta način bi dobila naša Dolenjska kar najboljšo zvezo proti jugu. Pa tudi Ljubljana bi mnogo pridobila.

**Kako nazaduje avstrijski uvoz sladkorja v balkanske države.** Pred nekoliko leti so sezidali v Rumuniji več tovarn za slad-

kor. Naravna posledica tega je bila, da so avstrijske tovarne prenehale uvažati sladkor v to državo. Isto se hoče zdaj menda zgoditi v Srbiji in Bolgariji. V Srbijo se že letos skoro nič ne uvažava vsled tega, ker je pretrgana carinska zveza, in se je vsled visoke varstvene carine 40 frankov srbska produkcija sladkorja zelo razvila. Tudi na Bolgarsko se sladkorja vedno manj izvažava in bo uvoz sploh ponehal čez par let, ko sezida Bolgarska svoje nove tovarne.

## Socijalno gibanje.

**Mala trgovina.** Zadnji čas se čudovito množi po večjih mestih število malih trgovcev. Ta prirastek se zlasti opaža v Nemčiji in Avstriji ter je znašal v naši državi v zadnjem desetletju devetnajstega stoletja 22/65 odstotkov. Pomnožili so se zlasti mali trgovci hranil, ki imajo na Dunaju že povprečno v vsaki drugi hiši svoje branjarije. To dejstvo, ki se ne da utajiti, nam pojasnjuje veliko revščino malih trgovcev, ki si delajo drug drugemu nezno konkurenco. Glavni vzrok te prikazni je nedvomno kapitalistični razvoj industrije, in v zvezi s tem pomanjkanje kapitala v nižji obrtni panogi, ki je brez denarja prisiljena k mali trgovini. Kapitalizem uniči rokodelca, in ta se zateče v malo trgovino, ker v svoji obrti ne more postati samostojen mojster. Ogromni prirastek male trgovine ni nič drugega kakor delomična prikazen splošnega ubožanja prebivalstva po kapitalu. Branjarije so pogosto samo majhne filijalke kapitalističnih trgovskih hiš, ki jih zalagajo z vsem potrebnim, in moderna sociologija ne ve, kako rešiti malo trgovino. Edino sredstvo za to bi bilo zvišanje potreb odjemalcev, da se njihove premoženjske razmere zboljšajo. S tem bi izginile tudi male trgovine, ker bi bilo dovolj gmotno močnih kupeev, ki bi podprli male trgovce.

## Pozor starši!

**Dijaški dom v Ljubljani!**

s šolskim letom 1907/8.

Podatki pod naslovom „Konvikt“ post-restante v Ljubljani.

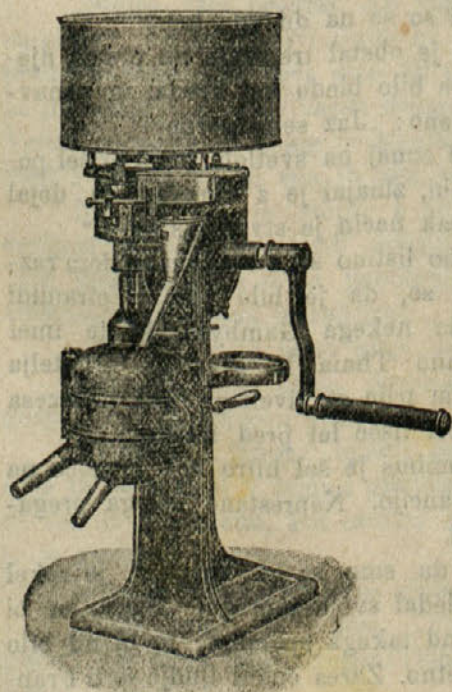
## Pozor, gospodje in gospodične!



V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR št. 2.** Povzroča da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznanj. Stane poštne prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

**Peter Jurišić**  
lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

## Najboljši izmed vseh



obstoječih posnemalnikov za mleko je in ostane neoporečno **originalni Meys-posnemalnik**

D. R. Patent

Ta je prvi posnemalnik na Nemškem, pri katerem se uporablja prosto viseči izločilni bobnič, in edini nemški posnemalnik, kateremu je bila prisojena

**velika srebrna spominska svetinja nemške kmetijske družbe**  
(za novo orodje 1905)

Mlekarska strokovna razstava v Pragi 1900: Častni diplom. Prvo darilo.

Mednarodna kmetijska razstava v Pragi 1906: Diplom k zlati kolajni kmetijske osrednje družbe za kraljevino Češko.

Prosto viseč, na kroglastih ležiščih tekoč izločilni bobnič, igraje lahek tek, kolesovje je popolnoma pokrito, olja se porabi zelo malo, posnemanje je najnatančnejše, trpežnost največja. — Spričevala o 12- in večletni uporabi.

Edini izdelovatelji:

**JOS. MEYS & Co., Hennef | Sieg (Nemčija)**

Oglasijo naj se le taki prekupei, ki bodo kupili stroje za lasten gotov račun.

## Na prodaj je enonadstropna zidana vila

pod zelo ugodnimi pogoji, s prostorom za sadni vrt ali brez njega.

Natančneje se poizve v **Ljubljani, Streliške ulice št. 27.**

**PFAFF** šivalni stroji  
so najboljši  
za družinsko uporabo.  
Šivajo, krpajo in vezejo.  
Neprekosljivi za obrtne namene,  
šivajo naprej in nazaj.  
**! Kroglasto ležišče !**  
Glavni zastopnik  
**Fr. Tschinkel**  
Ljubljana • Kočevje  
Mestni trg 9. v gradu. 56

Zakonito zavarovano.



Vsako ponarejanje kaznjivo.

## Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.  
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

### Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplačilu ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

**Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.**

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko.



## Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštini.

**Benedikt Sachsel, Lobes 369, P. Pizen, Češko**

## Žene!

Zastajanje krvi itd. ozdravlja

**P. Zierwas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245.**

Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro pomagalo.“ — (Prosi se povratne poštne.)



**Schneider & Verovšek**  
 Trgovina z železnino in stroji  
 na debelo in na drobno.  
**Ljubljana, Dunajska cesta 16**  
 priporoča se za dobavo železnine vse vrste,  
 zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-  
 delce, okove vse vrste za stavbe in po-  
 hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na  
 hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

**Veronika Kenda**  
 Ljubljana, Dunajska cesta 20  
 Zaloga papirja,  
 pisalnih in risalnih potrebščin  
**Glavna zaloga**  
 Jos. Petričevih zvezkov

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.  
 Najbolj. kosm. zobo-  
 čistilno sred-  
 stvo!  
**SEYDLIN**  
 Izdelovatelj  
 O. Seydl  
 Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

**ŽELODČNA TINKTURA**  
 odvajalna  
**LEKARJA PICCOLI-JA**  
 v LJUBLJANI  
 pospešuje prebavo in odprtje  
 telesa. Cenik brezplačno.  
 Ena stekleničica 20 vinarjev.

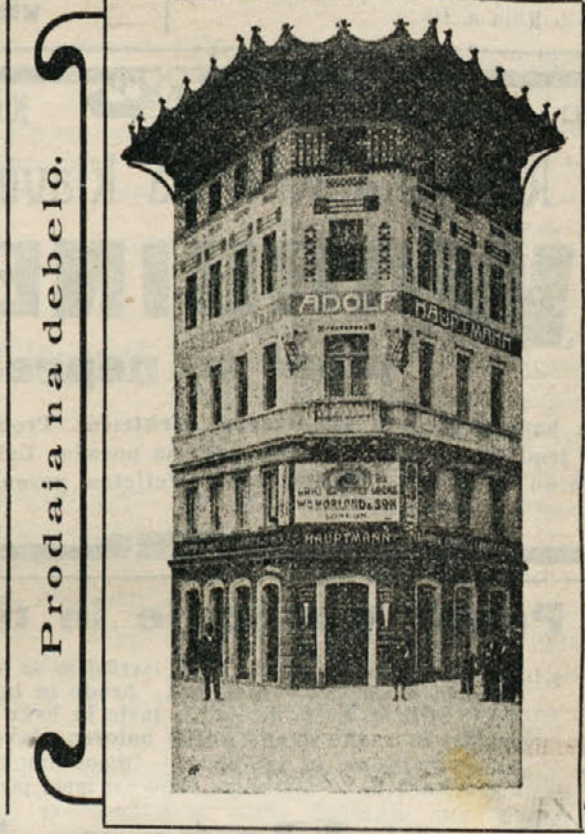
**Fran Čuden**  
 v Ljubljani v Prešernovih ulicah  
**- Urar -**  
  
 Delničar tovar-  
 niške družbe  
 „UNION“  
 za izdelovanje  
 najboljših ur  
 v Švici  
 Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksporl.  
 Ceniki zastoj in poštnine prosti.  
 Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

**Anton Turk**  
 knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti  
 priporoča:  
**Kubična knjiga**  
 ali hitri računar za trgovce z lesom (na  
 staro mero) K 3-20, s poštnino 10 v. več.  
**Kubična računica**  
 (II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.  
**Nova kubična knjiga**  
 ali hitri računar za trgovce z lesom, po  
 novi decimalni ali meterski meri. V pla-  
 tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

**Drogerija ANTON KANC**  
 Ljubljana, Židovske ulice 1.  
 priporoča: droge, kemikalije, ustne vode in  
 zobni prašek; redilne in posipalne moke za  
 otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-  
 fijske aparate in potrebščine, obvezila,  
 sredstva za desinfekcijo, paste in vosek za  
 tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli  
 za kopel. Zaloga karbida.  
 Oblasveno koncesionirana prodaja strupov.  
**Kupuje vsakovrstna zelišča (rože)**  
**semena, korenine, cvetje, lubje itd.**

**Jos. Rojina v Ljubljani**  
 v Šelenburgovih ulicah št. 5  
 priporoča  
**elegantne obleke po meri**  
 iz pristnega angleškega blaga.  
 Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev  
 iz tirol. nepramočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

**Julija Štor**  
 v Prešernovih ulicah št. 5  
 poleg Mestne huanilnice  
 Največja zaloga  
 moških, ženskih in otroških čevljev  
 iz najboljših tovarov, domačih in tujih.  
 Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje  
 Zmerne cene.  
 Solidna postrežba.



Ustanovljeno leta 1832.  
**Priznано najboljše oljnate barve**  
 zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo  
 vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z  
 jako majhno množino pobarvati veliko površino,  
 razpošilja po nizkih cenah  
**Adolf Hauptmann**  
 v Ljubljani  
 prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,  
 laka in steklarskega kleja.  
 Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.  
 Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Najcen. in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“  
**iz Bremna v New York**  
 s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm d. Grosse“.  
**Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.**  
 Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za  
 vse proge ameriških železnic dobite v **LJUBLJANI** edino le pri  
**Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35**  
 nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“  
 Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brez-  
 plačno. — Postrežba poštna, rečna in solidna.  
 Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utab, Wioming, Nevada, Oregon in  
 Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.  
 Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo,  
 Singapore v Avstralijo itd.

**Krup vzbujajoče!**  
 Namesto  
**18 K**  
 samo  
**7 K**  
  
**Krasna remontoir-  
 Gloria-  
 srebrna ura**  
 s 3 močnimi pokrovi, bogato gra-  
 virana, natančno tekoča, 3 letno  
 jamstvo, proti povzetju  
**samo 7 kron**  
 Tovarna za ure: **Heinrich Weiss**  
 Dunaj, XIV/3, Sechshauserstr. 5/7.

Velika zaloga zlatih in srebnih žep-  
 nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih  
 optičnih predmetov. Zlatnine in sre-  
 brnine. — Cene nizke.  
 Genovniki zastoj  
 in franko.  
**Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg**

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic,  
 največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in  
 preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih na-  
 grobnih križev itd. pri  
**FR. STUPICA v LJUBLJANI**  
 na Marije Terezije cesti št. 1  
 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak  
 čas po najnižjih cenah traverze,  
 železniške šine, cement in vse  
 druge stavbne potrebščine,  
 razno orodje, sesalke za vodo,  
 vino in gnojnico, vseh vrst  
 tehtnice in uteži in vse druge  
 v železninsko stroko spadajoče predmete.

**Gričar & Mejač**  
 Ljubljana, Prešernove ulice  
 Največja izbira izgotovljene obleke  
 za gospode, dame in olroke.

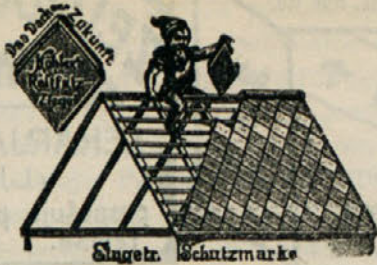
Priporočajte  
 povsod  
**„Naš List“**

Izborna zaloga vsakovrstnih  
 novih in starih vin v sodih  
 in steklenicah priporoča  
**ANTON MÜLLER**  
 vinotržec v Domžalah  
 (Kranjsko).

**MALOKRVNE**  
 nervozne  
 in bolehave osebe kakor tudi  
**s/abotne otroke**  
 Krepča edino le  
**ZELEZNATO VINO**  
 LEKARNARJA  
**PICCOLI-JA v LJUBLJANI**



Gdlikovana  
v Parizu s častnim  
križcem, diplomo in  
zlato medaljo.  
Patentirana  
v 30 državah.



**Streha prihodnosti!**  
**Cementna zarezna strešna opeka**

iz portland-cementa in peska  
**Praktična!** **Lepa!**  
Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz  
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.  
Edini izdelovatelj za Kranjsko:  
**Janko Traun**  
izdelovatelj cementnin na Glincah  
pri Ljubljani.



**Samo 3 krone**

(stane dobra)  
**električna žepnasvetilka**

la nadomestna baterija 80 vin.  
Razpošilja po povzetju

**Henrik Weiss • Dunaj**  
XIV./3, Sechshausstrasse 5/7.

**Steckenpferd-  
Lilijino mlečno milo**

Bergmann-a & Co., Graždane in Dočin ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic  
navspejše izmed vseh medicinalnih mil zoper  
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,  
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po  
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah  
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

**Pozornost vzbujajoča novost!**

**Poceni!**

Na vsako  
sprehodno  
palico se  
lahko  
natakne



**Praktično!**

1 komad  
samo 3 K,  
3 komadi  
5 K 50 v.

**Daljnogled — 50 kratno povečanje.**

Pošilja po povzetju: **Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,**  
Sechshausstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!!

**Brezskrbno**

družinsko srečo garantira najvaž-  
nejša knjiga o preoblagodarjenju z  
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja  
diskretno proti 90 v. v avstr. pošto ih  
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296  
Lindenstrasse. 50.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu



**Singer Co. akejska družba za šivalne stroje**

**Ljubljana** **Kranj** **Novo mesto** **Kočevje**  
Sv. Petra cesta 4. Glavni trg 192. Veliki trg 88. Glavni trg 79.

**Zaloga olja, živank in posameznih delov • Najboljše je najceneje**

Stari stroji se zamenjajo.

Popravila točno in poceni.

**Razumne žene**

zahtevajo knjigo „Die Störungen der Periode“, spisal  
dr. med. Lewis. Vposlati je K 1-20, prospekt zastoj.  
P. Ziervas, Kalk 245 b. Köln a. Rh.

**Slovenci spominjajte se pod-  
pornega društva za slovenske  
visokošolce v Pragi!**

Rimska cesta 2.

Kišlerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

**WARBINEK-ovi**  
piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare  
klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvr-  
šujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

**Pozor gospodje in mladeniči!**



V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nogo 30 let, se mi je posrečilo iznajti  
najboljše sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je  
**KAPLOR št. 1.** On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo  
prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam  
mного priznalnic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h,  
2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

**Peter Jurišič**

lekarnar v Pakracu štev. 68 v Slavoniji.

**Le „Zvezdna“ cikorija**

iz Prve jugoslovanske tovarne  
za kavine surogate v Ljubljani

**je pravi slovenski izdelek!**

**Tiskovine**

za industrijo, trgovino  
in obrt  
od navadnega trgov-  
skega zavitka do ob-  
širnega cenika.  
Tisk umetniških raz-  
glednic.  
Postrežba točna.

**TISKARNA KNJIG IN UMETNIN  
A. SLATNAR V KAMNIKU**

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VEC-  
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI  
NAJOBSEZNEJSA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO  
□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

**Založništvo**

„Našega Lista“ s pri-  
logo „Kamničan“ in  
„Slov. Gospodinja“ ter  
„Oglasnika“.

Trgovina s papirjem  
in pisalnimi potreb-  
ščinami.

Knjigoveznica.